

Elég a sirásból!

Epidémia ütötte fel fejét Európaszerte: a siránkozás. Sir a gazda, sir az iparos, a kereskedő, a tisztviselő, a nagybirtokos, sir az egész világ. Egymást fakasztják könnyekre az emberek. A gazdasági viszonyok tagadhatatlanul rosszak, de ezek alapjában véve rosszak voltak mindig. Már apáink, nagyapáink se voltak megelégedve azoknak az időknek gazdasági állapotával, amelyekben éltek és visszakivánták „a régi jó idöket.” A tegnap, tegnapelőtt, mindig jobb volt, mint a ma. A különbség csak az, hogy most divattá vált a minden vigasztól elvonó siránkozás. Pedig ez a divat káros és veszedelmes. Szinte hatóságilag kellene üldözni. Mert pánikot kelt. A nagy közgazdasági rémületben, aki csak teheti, zsebében tartja a garasait és nem vásárol. Akinek még volna egy kis kiadni való pénze, megvonja magától a legszükségesebbet is, mert hallja a szomszéd jajgatását, siránkozását és arra gondol, hátha holnap neki is be kell állni a jajgatók sorába, tehát nem vásárol.

Ez a siránkozás és rémítetés megbénítja az egész gazdasági körforgalmat. Háborus nyelven a siránkozás epidémiahordozóit gazdasági rémhírtörzsekként, defetistáknak lehetne nevezni. Ki mer egy luxuscikket vásárolni, ha a szomszédja azon siránkozik, hogy nem tudja megtalpalatni gyermeke cipőit és megijed, hogy jönnek még sokkal rosszabb idők. Igaz, hogy este ez a szomszéd ott kólong a mozipénztár előtt és bosszankodik, hogy nem kap jegyet, de azért siránkozik, mert az a divat.

Egészen elvonatkozva az emberek életviszonyaitól és csupán az ország gazdaságának strukturáját és tüneteit vizsgálva, jogosulatlanul s indokolatlanul kell minősíteni a folytonos kesergést. A mezőgazdaság a világválság hullámgűrűjébe került ugyan és az alacsony terményárak nehéz helyzetbe juttatták a gazdákat. De ne feledjük, hogy a nyolcvanas években, a német védvamos politika folytán beállott agrárkrízis idején, volt már ötforintos buzaár és a világ mégis kiheverte ezt a katasztrófát.

A mindennapi tapasztalat, a körülöttünk folyó élet megfigyelése, a gazdasági alapok higgadt számbavétele egyáltalán nem igazolja azt a sötét képet, amely a siránkozásból és panaszokból elébünk tárul. Egészen sajtószéri, szinte a dervis önmarcangoló megszállotságára emlékeztet ez az általános önleszolás, magakicsinyelés. Csak a rosszat látják, hallják és adják tovább. A jót, a vigasztalót sohasem.

Az általános fajveszélésben az a legszomorubb, hogy abban tevékenyen részt vesznek olyanok is, akiknek erre semmi okuk nem volna. Olyan vállalatok vezetői is beállnak a panaszok soraiba, amelyek üzletmenete még mindig türehető és veszik ezt többnyire azért, hogy az általános krízissel indokolják leépítési szándékukat, üzleti tétlenségüket, minden újabb vállalkozástól való irtózásukat. Pedig egy üzleti dekonjunktura korántsem jöhet arra, hogy a tisztviselőket és munkásokat elbocsájtásák, az üzemetek minimumra redukálják. Az általános sirás nem indokolja ezt a magatartást, hiába állnak be az ilyenek a gyászkorúba, a tétlenségre, szüneteltetésre, a gazdasági tevékenység abbahagyására nem ad nekik felmentvényt az ország. Dolgozzon mindenki, vereskedje ki az élettől az érvényesülést és gázoljon keresztül minden akadályon. Nem szabad tovább tehetetlenül, ügyefogyottan fajveszélkedni, ha nem akarjuk, hogy az ország a temető sendjét és gyászát mutassa.

LETARTÓZTATTÁK
a szovjet kém szervezetet alvezérét,

aki egy bucuresti-i áruház tulajdonosa volt — A Cuvantul szerint a követelések leplezték le a kémkedést — „Romániában nincs kommunizmus” — Varzaru őrnagy letartóztatása — A bécsi rendőrség is nyomoz a romániai kémkedés ügyében

A román bűnösök súlyosabb büntetésben részesülnek

Bucurestiből jelentik: A szovjetkémkedés ügyében a vizsgálat megfeszített erővel és gyorsasággal folyik, mivel a sziguranának az a gyanuja, hogy a kém szervezetnek még mindig vannak szabadlábban lévő tagjai és attól tart, hogy ezek egéruat nyernek.

A hivatalnokok szerepe

Hétfőn kihallgatták még Solomon és Valceff mérnököket, Aradi Viktort és Kalis mérnököt. Mettha-t a szervezet vezérét csak a különböző csoportok fejei és a Fotofon üzletben alkalmazásban lévő Granding ismerte. Ez utóbbi bizalmas embere volt Mettha-nak, ő fényképezte le a különböző aktákat, ő írta a titkos leveleket és így a szervezet minden titkáról tudott. A tegnapi kihallgatások után a sziguranca letartóztatta a hadügyminiszterium archívumának egyik tisztviselőjét, Roscescut, a sziguranca most különösen azt akarja kideríteni, hogy milyen szerepe volt Roscescunak és még egy pár kishivatalnoknak, a különböző aktáknak a kém szervezet kezére juttatásában. A letartóztatottak között van egy Ladistaus nevű mérnök és egy Cobalcescu nevű őrmester. Az első éjszakán letartóztattak még egy Koscher nevű embert és Hans Kreminger mérnököt.

Hogyan történt a leleplezés

Ma délelőtt a belügyminiszteriumban Anghelescu belügyi államtitkár, Victor Cudera és Eugen Cristescu a kémkedés ügyében tanácskozásokat folytattak. A sziguranca a letartóztatottak egy jó részének a nevét nem közli a sajtóval, mivel nagyon valószínű, hogy sok olyan egyén lett letartóztatva, aki csak véletlenül került érintkezésbe a kém szervezet vezetőivel s így annak ügyéről semmit sem tudott.

„Az országban nincs kommunizmus”

Anghelescu belügyi államtitkár tegnap fogadta a sajtó képviselőit, akiknek a következő nyilatkozatot tette:

— Mindenekelőtt a sajtónak kell köszönetet mondanom, mely bár a leleplezés első napjaiban bő anyag birtokában volt, a nyomozás érdekében nem közölte azt. Dicsérettel kell megemlékezni arról a 170 rendőrrel, aki az első perctől kezdve a legnagyobb precizitással, titoktartással, lelkiismeretességgel végezte dolgát. A sziguranca az egész idő alatt a hadügyminiszteriummal együttműködésben folytatta a vizsgálatot és csak nekik köszönhető, hogy a leleplezés ilyen simán ment végbe. A sziguranca munkája mindenekelőtt a kém szervezet fontosságának kiderítésére szorított. Az a meggyőződésem, hogy a szervezet minden tagját letartóztatták és hogy azok, akik még szabadlábban vannak, rövidesen a sziguranca kezére kerülnek. A letartóztatottak jórészenek bűnösségére olyan bizonyítékok vannak, melyek még a letartóztatások megtörténte előtt gyűlték össze. A döntő bizonyítékok hatása alatt azok is, akik eddig tagadni próbálták bűnrészességüket, most már

A Cuvantul érdekes adatokat közöl a letartóztatások előzményeiről. A lap szerint a fővárosban a letartóztatásokat megelőző napokon több mint ötven vidéki rendőrt és detektívet összpontosítottak anélkül, hogy tudták volna arról, hogy mi célból történik ez. Csúpan a letartóztatások eszközlése előtt egy pár perccel mondták meg nekik, hogy kell menniük és kit kell letartóztatniuk. Arra vonatkozólag, hogy a sziguranának hogyan sikerült a kémkedés nyomára jutnia, többféle verzió keringett a fővárosi sajtóban. A Cuvantul szerint az ország külföldi képviselői, a követelések tették figyelmessé a sziguranca a szovjetkémkedésekre. A lap szerint a követelések birtokába jutott egy pár olyan irat, melyet a szovjet kémeknek sikerült a különböző román miniszteriumokból ellopnia. Ezekről az aktákról egy részletes listát küldtek Samsonovici generálisnak, aki aztán erről jelentést tett a sziguranca részére. A Cuvantul szerint hét óra reggel a sziguranca két szenzációs letartóztatást eszközölt, azonban a két letartóztatott nevét nem közölheti.

Tegnap reggel a sziguranca Galatában három újabb letartóztatást fogatosított. A letartóztatottak nevei Bucutzki Pál, Kaufmann Illés és Craciunescu János. Kisenevben a Cuvantul Basarabiei című lapnál tegnap házkutatást tartottak. Tudniillik a lap pár héttel ezelőtt egy olyan aktának a tartalmát közölte, melyet annak idején a szovjetkémek elloptak. A lap felelős szerkesztője azzal védekezett, hogy ők az inkriminált akta tartalmát egy német lapból vették át. A vizsgálat ebben az ügyben is folyik, a felelős szerkesztő még szabadlábban van.

vallanak. A kihallgatások éjjel-nappal folynak és tekintettel arra, hogy a letartóztatottak száma igen nagy, a vizsgálat még hosszú ideig elhúzódhatik. Arra vonatkozólag, hogy milyen bizonyítékokat találtak, még nem mondhatok semmit.

Arra a kérdésre, hogy van-e kommunizmus Romániában, a belügyi államtitkár kategorikusan azt felelte, hogy nincs. Ami a most leleplezett kémkedést illeti, az egy külföldi szervezetnek a munkája volt. Igaz, hogy a letartóztatottak között sajnós, vannak románok is, ezek ellen azonban sokkal szigorubb fogják eljárni, mint a külföldiek ellen.

Bucurestiből jelentik: Ma letartóztatták Varzaru őrnagyot, aki a brassói műszaki ezredben teljesített szolgálatot, továbbá Mangfegel Hugót, egy külföldi műszaki cég bucuresti-i képviselőjét.

Az elegáns mérnök

Ma délután a kémkedési ügyben újabb szenzációs letartóztatás történt. A sziguranca detektívjei a Splendid-szállóbeli lakásán őrlizetbe vették dr. Ausländer Cöli vegyész-mérnököt, aki bukovinai származású, de csak

nem állandóan Bécsben élt. Ő volt a kémiszervezet robbanóanyag szakértője. Szállodai lakásán nagymennyiségű kompromittáló okmányokat foglaltak le. Néhány nappal ezelőtt érkezett Bucurestibe hatalmas garderobbal, ami arra mutat, hogy a kémiszervezet busásan jutalmazta a szolgálatait.

A nyomozás megállapította, hogy a kémiszervezet tagjai lengyelországi és jugoszláviai kommunista körökkel is összeköttetésben állottak, ezért a vizsgálat eredményéről értesítették az ottani állambiztonsági hivatalokat. Valószínű, hogy ezeketán Lengyelországban és Jugoszláviában is letartóztatások lesznek.

A sziguranca tegnap hat órán keresztül hallgatták ki Aradi Viktort, aki elmondotta, hogy a kolozsvári kommunista per lezajlása után, ahol tudvalevőleg felmentették — kezdeti munkába, de eleinte csak gyér összeköttetése volt a kommunista szervezettel, majd Bucurestibe költözött, ahol intenzív munkába kezdett. Először Szikszai Gyulával lépett érintkezésbe, akit ebben az időben bocsájtottak el a „Facla” című lap szerkesztőségéből. Mintegy négy hónappal ezelőtt Bécsbe utazott és utlevelét maga Vaida akkori belügyminiszter engedélyezte. A sziguranca ekkor már tudott a kémiszervezet létezéséről, ezért elősegítette Aradi bécsi útját, hogy ezen a réven betekintést nyerjen a kémiszervezet munkájába. Amikor Aradi visszaérkezett Bécsből, a sziguranca fokozott eréllyel látott hozzá a nyomozáshoz.

Izgalmas szembesítés

Bucurestiből jelentik: Cadere államtitkár a rendőrség országos vezetője, ma délután Sinaia-ba utazott és referált a királynak a kémiszervezet ügyében lefolytatott nyomozás eddigi eredményeiről. Délután folytatták a letartóztatottak kihallgatását és ennek folyamán Path mérnök, aki a brassói repülőgépgyárban volt alkalmazva, beismerte, hogy összeköttetésben állott Solomon mérnökkel és Metthával, akik a kémiszervezet vezetői voltak. Path mérnök a lefoglalt iratokban A. R. álnévvel szerepelt, míg a brassói repülőgépgyárról a kémek I. A. R. jelzéssel emlékeztek meg. Path daczára, hogy külföldi állampolgár, kitűnően beszélt románul.

Az állambiztonsági hivatal ma további letartóztatásokat fogantatosított. Számos kisebb-rangú vasúti alkalmazottat vettek őrizetbe. A Bucuresti-i rendőrség ma elfogta a nagykiterjedésű kémiszervezet alvezérét, aki Landau néven egy Bucuresti-i áruház alkalmazásában volt. Őrizetbe vettek azonkívül egy ügyvédet, akinek bűnössége még bizonyításra szorul. A

letartóztatott Varzaru őrnagyot ma szembesítették egy alezredessel, akiről az őrnagy terhelő vallomást tett. Még nem állapították meg, igazat mondott-e Varzaru, vagy pedig csak bosszút akart állni fellebbvalóján. Más katonai személyek nem szerepelnek a kémkedési ügyben.

Bécsből jelentik: A rendőrség vizsgálatot indított azoknak a száznak tisztázására, amelyek a román kémiszervezet egyes tagjainak a bécsi szovjetközponttal való tárgyalai-

saival kapcsolatosak. A vizsgálat az összekötő személyeknek bécsi tartózkodására és magatartásuk megállapítására szorítkozik.

Temesvárról jelentik: A Bucuresti-ben leleplezett kommunista kémiszervezet ügyében Temesváron is folyik a nyomozás. A rendőrség tegnap letartóztatta Kakuja Aladar droguistasegedő miután előzőleg házkutatást tartottak nála. Ezenkívül megidéztek két temesvári nyomdatulajdonost, akiket azonban kihallgatásuk után szabadonbocsátottak.

Bucuresti-i lap támadása az aradi katolikus főgimnázium ellen

Az „irredenta mágnások” és a „becsületes sajtó” — Az Universul támadja a magyar lapokat a gimnázium érdekében indított akciójuk miatt — Ujból előkerült a határon túli szubvenció dajkameséje

Az Universul ma Aradra érkezett száma cikkét közöl a katolikus gimnáziumról, természetesen a tőle megszokott, gyanúsító és gyalázó stílusban. A lap újra visszatér az „irredenta összeesküvés” ügyére, amelyet az iskolában lelepleztek és megírja, hogy „a megyei mágnások által fenntartott horthysta összeesküvők annakidején a nagyszebeni hadbírórság elé kerültek”, de azt elfelejti hozzátenni, hogy fel is mentették őket. Ezután rátér az Universul a Magyar Pártnak a gimnázium nyilvánossági jogának visszaszerzésére indított akciójára, amely azonban „a becsületes sajtó” tiltakozása miatt nem sikerült s a Consiliul Permanent elutasította a nyilvánossági jog megadására vonatkozó kérvényt.

— Ugyanakkor, amikor ez a liceum a nyilvánossági jogot kérte, — írja — annyi szemtelenséggel rendelkezett, hogy egy újabb provokációt kövessen el. Mint ahogyan megírtuk, az iskola igazgatója kirándulásokat szervezett, hogy fényképet és más adatokat küldhessen Budapestre.

Megállapítja továbbá a lap, hogy „Barabás Béla emberét” folyton fenntartották azt a hitet, hogy a nyilvánossági jog meglesz és ezzel rábeszéltek a szülőket, irassák gyermekeiket a katolikus gimnáziumba, amely más-különbén kénytelen lett volna kapuit, növen-

dekek hiányában, bezárni. Az iskolának — mondja továbbá — az idén 83 növendéke van és ha nem indít kampányt az iskola érdekében a magyar sajtó, ugy annyi sem lett volna. Ez a siker azonban nem hosszabbíthatja meg hosszú ideig az irredenta iskola létét, ha a hatóságok nyitott szemmel figyelik működését. De máskülönbén is kénytelen lesz a tanulók kis száma miatt bezárni. Végül következik a szokásos Universul-befejezés, amely nélkül magyar intézményről írt cikk még nem jelent meg a lap hasábjain.

— Ilyen tanulókönnyessé, ez az irredenta liceum csak úgy tarthatja fenn magát, ha a határon túlról szubvenciót kap.

A határon túli szubvenció gyermekmeséje nem újdonság a lap olvasói előtt, mert elég gyakran olvashatják. Valahányszor a magyarokról szó kerül. Szerencsére a hitelességet erősen lecsökkenti az a körülmény, hogy az Universul írja. És így senkisé is veszi komolyan ezt a dajkamesét, talán még maga a lap szerkesztője sem.

Ami a magyar lapok elleni vádat illet, büszkén vállaljuk. Akciót indítottunk az aradi katolikus főgimnázium fennmaradása érdekében. Amikor magyar iskoláról és magyar jogokról lesz szó, a jövőben is lelkesedésünk minden melegevel és tollunk minden erejével szállunk sikra. A magyar ügyért. És nem fogunk erre a jövőben sem engedélyt kérni az Universultól.

Feleség — részletfizetésre

Hogyan élnek és miben hisznek a kurdisztáni ördögimádók.

Irak és Sziria határára egy keskeny kurd völgyben, Jebel Szinjarban élnek a jezid ördögimádók utolsó leszármazottjai, akik valamikor negyedmilliónyi kis népet alkottak, ma azonban csak hatvanezer főből áll ez a nyugodt, békés törzs. Kurd származásuk, a kurd nyelvet beszélik és dasnaynak nevezik magukat. Egyébként az ellenséges shiaszok vazallusai. Ennek a szektának a Mekkája Seik Adiban van, hisznek Mózes küldetésében, „Melek Izsazban”, ahogy Krisztust nevezik, továbbá Maniban, a menikeus vallás alapítójában.

A kurdisztáni ördögimádók szentsége egy szakadók szélén áll, szederfaktól félig eltakarva, rizsföldektől és rózsapiros olajenderektől körülvéve, éles sziklák közepén. A szakadék szent terület, ahova évente kétszer ezrével zarándokolnak a hívők, hogy a sántát „Melek Ihsaz”-nak, a pávakirálynak az alakjában imádják. Ami a keresztényeknek a kereszt, Zoroaszter hívőinek a tűz, a mohamedánoknak a mekkai Kábakó, ugyanaz a jezidok számára a páva. A Sánta szimbóluma, akinek kedvében kell járni, mert a Mindenek Ura a földet hosszú időre, mely még négyezer évig fog tartani, a Sánta kezébe tette le. A jezidok elismerik a Jó és a Gonosz két fő alaptételét. A Jónak azonban nem kell szolgálatot tenni, mert örök időnkig fenn fog állni Isten személyében, aki újból uralkodni fog a földön, ha elmúlik a Sánta ideje.

Három szent könyvük van a jezideknek. A Fekete Könyv (Kitab el Edved) a Megnyilatkozás Könyve és a Vitab al Jalveh. A Sántával kötött szövetségi szerződés, amely a következő szavakkal kezdődik: „Ura vagyok, voltam és leszek minden teremtménynek, minden idők végéig és parancsolok minden cselekedet fölött és mindazok fölött, akik uralmam alatt állnak”.

A Fekete Könyv a teremtés kezdetéről szól és a jezideks zármazásáról, akik a legenda szerint Ádámotól és egy titokzatos fekete nőtől származnak, aki Ádámot az ördöghöz vezette. Kettőjük veritékéből, amit két cserépedényben földdel keverték össze, egy fiú és egy leány született. Szigorúan tilos máshtűekkel házasságot kötniük és a szektájukon kívüli állókat testvérnek nevezni, mert ezek szerintük nem emberi eredetű magból származnak.

A jezidok csaknem mind analifabéták, mert vallásuk tiltja a tanulást. Csak a pápi hierarchia hét fokozatának tagjai kivételek e tilalom alól. A nőket kétszáz fontig terjedő öszszegért veszik meg szüleiktől; a szegényeb-
bek igen sokszor részletfizetésre szereznek maguknak feleséget.

Seih Adi származása titokzatos, de a szentek szentélyében van a sírja, amelyet kendők borítanak. Ezeknek a kendőknek számai már mind szakadoztak, a sírhoz zarándoklók csókjaiktól. A legfőbb papot a jezidok a pápi család férfiutjait közül választják. A családnak Baldris-ben egy magas sziklán van a várkastélya, amely az egész völgyet uralja. Éppen úgy, mint a középkorban Európában a feudális úrurak, a jezidok főpapjai is védelmezik

minden harcban a népet és ezért alig volt olyan főpap, aki természetes halállal halt volna meg. A főpap a legjobb földet kapja, a legszebb nőket ajánlják fel nekik feleségül, a termés és az állatállomány hetedét kapják adóban, aminek fejében védelmezniük kell a szentséget és meg kell vendéglélniük a zarándokokat. Ámbár ezek kötelesek egy ezüstpénzt hagyni a szent küszöbön, amelyet csak a legnagyobb vigyázattal léphetnek át, mert sem a lábuk, sem ruhájuk szegélye nem érintheti a küszöböt.

Seih Adi faragott oszlopos ajtaja mellett fából faragott, olajjal és szénmel feketére festett kigyó fekszik. A kigyó alatt egy kő van, amelyen a legenda szerint a vallás megalapítója szokott ülni és elmélkedni. Ez a hely tehát szent és senkinek sem szabad megérintenie. Egy napon — mondja a legenda — amikor Sufi ezen a kővön ült, egy különös mérges kigyó bujt elő rejtkehelyéből és meg akarta támadni a szentet, ez azonban oly bölcsen becszelt a veszedelmes állathoz, hogy az megtért és ettől kezdve védelmezője lett és halála után, ami egyidőben következett be gazdája halálával, a szent helyiség falán megörökítették a képét. A szentélybe csak fedetlen lábbal szabad belépni. A szent csarnok két egyformán nagy hajóra oszlik, a tetőt oszlopok tartják. Mind a két épületszárnyban egy nagy agyagedény függ, amelyben kézzel font helot égetnek. Ezekben a primitív lámpákban olyan olajat használnak, amelyet addig tisztítanak, amíg az nem ég teljesen füst nélkül. Külön szolgák gondoskodnak arról, hogy a szent lángok soha ki nem aludjanak.

Tablót terjesztenek a pénzügyminisztériumhoz az aradi köztisztviselőről

5 pontra kell válaszolni az aradi közhivataloknak — Megnyugvást idézett elő Aradon a miniszterelnök nyilatkozata —

Mironescu miniszterelnök egy ma adott nyilatkozatában kijelentette az újságíróknak, hogy nem szándékozik leépíteni a köztisztviselőket, mert nem akarja ezzel növelni a munkanélküliséget. A miniszterelnök kijelentése általános örömet keltett köztisztviselői körökben, annál is inkább, miután egy, az aradi közhivatalokhoz érkezett körrendeletből leépítési szándékot olvastak az érdekeltek. A napokban ugyanis körrendelet érkezett az aradi közhivatalokhoz, amelyben öt kérdésre kért választ a pénzügyminisztérium. Az öt kérdés:

1. Kik azok a köztisztviselők, akik nem rendelkeznek öt évi szolgálattal. 2. Kik azok, akiknek felesége is közhivatalban működik. 3. Azok, akiket 1924. óta többször előléptettek, a tisztviselői szabályzat rendelkezéseinek fi-

gyvelmen kívül hagyásával. 4. Azok, akik október 1-ig 25 éves szolgálattal rendelkeznek. 5. Azok, akik október elsejéig betöltik az 54-ik életévüket.

A rendelet alapos nyugtalanságot keltett az érdekeltek körében, miután eddig a nyugdíjazásnál 30 évi szolgálattal, vagy 57 évet követettek és a rendeletből a kormány azon szándékát olvasták ki, hogy újabb nyugdíjazásokra gondol. A miniszterelnöki nyilatkozat nyomán most újból nyugalom uralkodik köztisztviselői körökben és egyben a közhivatalokban elkészülnek a pénzügyminisztérium által bekért táblázatok, amelynek céljaira vonatkozólag senki sem tud bővebb felvilágosítást adni. Valószínű, hogy a pénzügyminisztérium tájékoztatás szempontjából kérte a táblázatokat, amelyek kizárólag informatív célt szolgálnak.

„Vigyázz Feri, most én lövök...”

Halálos rikkancstragédia Aradon — Amikor az ártatlannak hitt játékrevolver elsül — Gellért Ferenc, a pupos kis rikkancs meghalt — Letartóztatták játszótársát, aki nem tudta, hogy a revolverben golyó van

Ma délután az aradi rendőrségre megrendülő tragédiáról tettek jelentést, amely hasonló körülmények között játszódott le, mint ahogyan néhány hónappal ezelőtt az emlékezetes Rosenfeld-Szmuk gyermekdráma történt.

A tragédiának most is halálos áldozata van: egy közismert rikkancsfü és a szerencsétlenséget ezúttal is egy kis „forint huszas” revolver okozta, amellyel a könnyelmű incselkedés már másodszor vált halálos veszedelmmé.

A fiatal áldozat jellegzetes alakja volt Aradnak. Ezt különösen szerencsétlen külsejének köszönhette, pupos, igénytelen, csenevész figurájának, amely napjában többször is fölült a föntön, amint biciklin szállította be a vasutól a Löbl-hirlapiroda részére érkezett friss lapokat. A „forint huszas” ennek a kis rikkancsnak oltotta ki életét, akit Gellért Ferencnek hívtak és aki sokkal idősebb volt, mint amennyinek látszott. Huszonhárom évet élt.

Huszonhárom évet, azonban mért a sors visszavetelt fejlődésében, szívesen vett részt fiatalabb kollégái csínyében. Így jutott ahhoz a gondolat-hoz is, hogy egy „forint huszas”-t vásárolt, mellyel verebekre járt lövöldözni. Ma délután fél 5 óra tájban ismét ezzel a kis játékszernek látszó holmival foglalatkoskodott a Löbl-hirlapiroda melletti kapualjban. Vele volt rikkancstársa, a 19 éves Huzsai Zoltán, akire egyszerre hirtelen tréfásan ráfogta a revolvert és így kiáltott rá:

— Vigyázz Zoli, most lelőlek! ...

Ezzel célzott is és a ravaszt elcsattantotta. A revolver azonban nem sült el, amire Huzsai Zoltán azt hitte, hogy nincs is golyó a hüvelyben. Ezért hirtelen kivette Gellért Ferenc kezéből a „forint huszas”-t és most ő célzott:

— Vigyázz Feri, most én lövök! ...

És elkattanította a fegyver ravaszát. A revolver az ő kezében már nem mondott csillótörtököt. A „forint huszas” eldőrdült és az egyetlen golyója a közvetlenül előtte állott Gellért Ferenc arcába turódott. A kis nyomorék fiu arccal bukott a földre, balszeme alól patakzott a vére.

A lövés zajára nyomban többen siettek elő, akiknek a megrémült fiatal gyilkos keserves sírás közepette, néhány szaggatott szóval adta elő a borzalmas történeteket. Előkerült az örszemes rendőr és odasietett egy történetesen arrahaladó rendőrtiszt, aki értesítette a közelben lakó dr. Weisz Pál orvost, valamint a mentőket és a központi rendőrséget. Dr. Weisz Pál azonnal megállapította, hogy a szerencsétlen fiu állapota teljesen reménytelen. A golyó a balszeme alatt hatolt be, összeron-

csolta a látóidegeket, megsértette az agyat és valahol a koponyacsontban akadt meg.

A kiérkezett mentők Gellért Ferencet a kórházba szállították, a rendőrtiszt pedig intézkedett, hogy a gyilkos fiut a rendőrségre vigyék, ahol Negoescu komisszár, ügyeletes tiszt hallgatta ki. Huzsai Zoltán azzal vé-

Több mint kétszáz halottja van az alsdorfi bányakatasztrófának

A robbanás oka még ismeretlen — Felravataloztak 160 halottat a bánya épülete előtt — Németország gyásza — Elmarad a katasztrófa miatt a német külügyminiszter estélye Szombaton temetik el a katasztrófa áldozatait

Alsдорfból jelentik: A katasztrófa halottainak száma a délelőtti órákban 150-re emelkedett. Ebben a számban benne van az a 8 sebesült is, akik kórházbaszállításuk közben haltak meg. **Egyelőre semmi remény nincs arra,** hogy a bányában rekedt bányászok megmenthetők legyenek, minthogy a mentő munkálatok már csak arra szorítkoznak, hogy a halottakat felhozzák. A robbanás oka teljesen homályos, miután kiderítették, hogy a lőszerraktár teljesen érintetlen. Bányalégrobbanás és kénporrobbanás szintén nem lehetséges, minthogy a halottak fekvése ezt a szakértők szerint kizárja. **A vizsgálat arra mutat, hogy a robbanás főfészke nem a bánya mélyén, hanem azon kívül tehát valószínűleg lent lehetett.**

Ma déli 12 órakor kiadott jelentés szerint a halottak száma 165-re emelkedett, míg a kórházban 95 sebesültet ápolnak. A tárnákban még 84 ember rekedt bent, akik valószínűleg mind meghaltak. A bardenbergi kórházban 35 bányász fekszik olyan súlyos sebesüléssel, hogy életbenmaradásukhoz nincs remény. A kiadott jelentések után felőrával újabb halottakat találtak, amellyel a halottak száma 231-re emelkedett. A bányászkatasztrófaban az a legszomorúbb, hogy sok fiatal, alig 16—18 év közötti munkás dolgozott itt, akik mind odavesztek. **A halottak több helyen nyolcszorosan egymás felett heverték megfulladva.** Látszik, hogy menekülni igyekeztek, azonban egy-két lépés után megfulladtak. A halott bányászokat életbenmaradt társaik némán szállítják oda a felvonókhoz. A méltóságteljes csendet csak a fel-

Tekintse meg!
Branco szőnyeg-kiállításunkat,
melynek modern szőnyegei nem hiányozhatnak egy lakásból sem. Arad, Str. Moria (volt Széchenyi-uca) 1. Neuman-palota.
Ugyanott perzsafonal is kapható.

dkezett, hogy nem tudta, hogy a fegyverben golyó van, hiszen a szerencsétlenség előtt Gellért egész nyugodtan célzott rá és ha a fegyver akkor sült volna el, őt ugyancsak érlette volna a szerencsétlenség.

A kórházban azonnal ápolás alá vették az eszméletlenül fekvő Gellért Ferencet, azonban nyomban látni való volt, hogy nem menthető meg az életnek. Nagynehezen sikerült csak a vérzést megállítani, nemsokára utána azonban, fél 7 óra tájban, anélkül, hogy visszanyerte volna eszméletét, kiszenvedett.

Ugy Gellért Ferenc, mint Huzsai Zoltán már hosszabb ideje állottak a Löbl-hirlapiroda szolgálattában. Gellért Ferenc hat esztendeje volt a beszállító-rikkancs. Löbléknek és igen derék munkaerőnek bizonyult, de ugyanúgy Huzsai is megbízható fiúnak ismerték, aki jóbarátságban élt Gellért Ferencel.

A szerencsétlen fiu édesapja bognármester, akit este értesítettek csak fia tragédiájáról. Ugyanakkor, amikor Huzsai Zoltán szüleihez is elmentek, hogy fiuk akaratlanul gyilkossá lett. Érdekes megjegyezni, hogy a Gellért-család fiugyermekait szinte ájtumszerűen üldözi a sors. Egy Gellért-fiu tavaly a Marosba fulladt, most pedig a fiatalabb testvért érte halálos szerencsétlenség.

Huzsai Zoltán az éjszakát a rendőrségen töltötte. A bajhozoz „forint huszas”-t a komisszár bünyjelként csatolta a jegyzőkönyvhöz. A Löbl-hirlapiroda pedig egyszerre két rikkancsot keres felvételre...

vonókezelőnek mélyből jövő hangja szakítja meg, mellyel az új halottszállítmányt felélel indítja.

Berlinből jelentik: Curtius külügyminiszter az újságírók világkongresszusa alkalmából csülönben „Német inségakció. Alsdorfi Annabánya katasztrófiája” címen 156.000. szám alatt gadócestély most emarad és annak előirányzott költségeit a szerencsétlenség áldozatainak özvegyei és árvái javára juttatja. A hatóság különben „Németinségakció—Alsdorfi Annabánya katasztrófiája” címen 156 ezer. szám alatt csekk-folyószámlát nyitott a Német Bank és Leszámitoló r.-t. berlini központjánál, ahová a mai napon tömegesen érkeztek az adományok.

Alsdorfból jelentik: A bányacépület előtt ma délután felravataloztak 160 holttestet. A ravatalon tengernyi virág, amelyeket messzi vidékekről küldtek az áldozatok koporsóira.

Berlinből jelentik: A porosz tartományi gyűlés 150 ezer és Hindenburg elnök megánpénztáránál 10 ezer márkát utalványozott ki első segély címen az alsdorfi bányaszerencsétlenség áldozatainak hozzátartozói számára.

Budapestről jelentik: A képviselőház elnöke a bányakatasztrófia alkalmából részvétáviratot küldött a Reichstag elnökének.

Berlinből jelentik: A francia munkaügy miniszter a bányakatasztrófia alkalmából részvétáviratot küldött a német kormánynak, a melyben a francia bányászoknak részvétét és mély megrendülését tolmácsolta.

Aachenből jelentik: Az alsdorfi bányakatasztrófia áldozatait szombaton délelőtti tíz órakor temetik el. A temetés nagy gáspompával megy végbe. A halottakat tömegsírban helyezik el.

Folynak a városi adókiivetési munkálatok

Több helyen adóleszállítás történt — Sehol sem emelték az adókat

Aradváros vezetőségének rendelkezése egy hét óta a számvétség tisztviselői járnak a városban, hogy az 1931. évre adóösszeírást eszközöljenek. A városi közegek házról-házra, lakásról-lakásra járnak és mindenütt felveszik a szükséges adatokat, amelyeknek alapján a kiivetés nyomban megtörténik. Eddig többszáz kiivetést eszközöltek. Emelés — a városi adó-

ra beérkezett jelentések szerint — sehol sem történt. Sok helyen a múlt évi adót vetették ki, ahol pedig az üzletbérek csökkenése folytán szükségesnek találták, úgy leszállítást eszközöltek. A városi adókiivetés előreláthatólag csak december elején fejeződik be és akkor nyer tiszta képet a város arról, mennyi folyik be 1931-ben városi taksák címén.

A ruszinszkói vérvád megdöbbentő szenzációja

Ma kezdődött meg a nagybeleznai járásbírószágon a vérvád főtárgyalása — Dr. Gáthy József ügyvéd éles szavakkal ítéli el az ügyészség eljárását — „ilyen hangú jelentést a legsötétebb Oroszországban se szerkesztettek” — A tárgyaláson részt vesz az Emberi Jogok Ligájának titkára — „Szégyen, hogy Masaryk államában elhiszik a vérvád meséjét”

A nagybeleznai járásbírószágon ma kezdte meg a hírhedt ruszinszkói vérvád ügyének tárgyalását. Az általános érdeklődést jellemzi, hogy a járásbírószágon két tárgyalóterem zsúfolásig megtelt hallgatósággal és csaknem az összes csehszlovákiai lapok elküldték tudósítóikat a tárgyalásra. Megjelent az Emberi Jogok Ligájának titkára és a Deutscher Nachrichtenst szerkesztője is.

A főtárgyalás megnyitása előtt dr. Gáthy József és dr. Salamon Kálmán, akik a védelmet ingyen vállalták, átnézték az iratokat, melyekből különösen a csendőri jelentésnek az a passzusa keltett általános és kínos feltűnést, amely így szól:

„Hogy mire vették a zsidók a vért — nem lehetett megállapítani. Egyes hírek szerint rituális cölakra.”

Nyolc órákor dr. Lukács járásbíró megnyitja a tárgyalást. Dr. Gáthy József védő éles szavakkal kritizálja a hiányos vizsgálatot. Mély tisztelettel adózik a csendőrségnek, de megállapítja hogy ilyen hangú jelentést még a legsötétebb Oroszországban sem szerkesztettek.

— Lássunk tisztán — mondotta. — Itt nem könnyű testisértésről, hanem rituális vérvádról van szó. Arról a buta meséről, amely ma már minden művelt ember előtt tisztázva van. Comenius országában egy ilyen sötét babonát a csendőrségnek nem szabad terjesztenie. Ez az eset karakterisztikus. Konstátalom, hogy az ügyészség vádat emelt, illetve csatlakozott a hiányos magánindítványhoz. Követelem a legszélesebbkörű bizonyítás elrendelését, hogy egyszer végre itt is leszámoljunk ezzel az aljas mesével. Meg vagyok győződve arról, hogy az ügyészség csak azért vádol, mert a vádlottak padjára akarja juttatni azokat a sötét gonosztevőket, akik ezt az ügyet inscenálták. Állapíttassék meg, miért vitték a gyerekeket idegen orvoshoz a látélet felvétele céljából és miért nem az illetékes hatóságú orvoshoz. Csak szégyenkezni lehet, hogy Masaryk államában a csendőrség elhiszi a vérvád meséjét és megbizhatatlannak bélyegez meg zsidó orvosokat.

Karel Vystera államügyészségi megbízott bejelenti ezután, hogy a vádat fenntartja és kéri a tárgyalás megtartását. A bíró ezután maga elé idézi a vádlottakat. Liebermann Márkus rosztokai születésű 27 éves büntetlen előéletű, szőke fiatalember, akinek gondosan ápolt, stuccolt szakálla van. A másik vádlott, Steinberger Márkus szandeci (lengyelországi) születésű, 35 éves vagyontalan és büntetlen előéletű ember.

Salamon dr. védő: Milyen címen veszi át a vádat az ügyészség?

Becserélek ráfizetéssel: töltőtollakat, könyveket, hangjegyeket és festményeket **KERPEL** könyvkereskedése.

Ügyész: A 301-ik szakasz alapján.

Gáthy dr. védő: Van-e magánvád? Mind a két gyermek törvénytelen.

A bíró megvizsgálja a magánvád-indítványt és megállapítja, hogy a kisleány helyett a nagyapja, a kisfiu nevében pedig annak természetes apja írta alá a vádindítványt. Ezután a bíró maga elé szólítja Kosty Borbálát, a gyermek anyját és megkérdi: akar-e vádat emelni. Hosszu és kínos percek után az asszony így felel:

— Hát én tudom?

A bíró ezután többször feladja a kérdést, de választ nem kap, mire a főtárgyalást elhalasztja.

A román nyugdíjasok is segítséget kérnek a szatmári magyarpárti nagygyűléstől

Mit kérnek a kormánytól a nyugdíjasok — A vasut kedvezményes faja — Az aradi felsőkereskedelmi iskola volt igazgatója az ovónok kategóriájába került

Sürgős intervenció készül a kormánynál a nyugdíjasok érdekében

A nyugdíjasok körében általános visszhangot keltett az Aradi Közlöny cikke, amelyben ezen társadalmi osztály kétségbeesett helyzetét és nyomorát eszterelte. Adatok egész halmazával bizonyítottuk be, hogy az 1925. előtt nyugdíjazottak sorsa, akár állami, akár megyei vagy városi nyugdíjasról legyen szó, rendkívül szomorú és feltétlenül megjavítást kíván. A nyugdíjas társadalom a Magyar Párt szatmári nagygyűlését használja fel arra, hogy vérző sebeit a világ elé tárja és orvoslást kérjen azoktól, akiknek módjukban áll segíteni sorsán. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a nyugdíjasok ügye kizárólag magyar-ügy. A sérelmet szenvedettek között túlnyomóan magyarok szerepelnek, de tekintélyes számban vannak románok is, akiknek a helyzete éppen olyan kétségbeesett, éppen olyan nyomoruságos, mint magyar kártársaiké. És ezek a románok éppen úgy a szatmári magyar gyűlés elé viszik ügyüket, mint a magyar nyugdíjasok, mert itt elenyésznek a nemzetiségi különbségek, leomlanak a válaszfalak, semmivé lesznek a gyűlölködést szító frázisok: a nyomorgó éhező, téltől rettegő nyugdíjas ember csupán, segítséget váró, támaszt kereső lény, aki nem ismer nemzetiséget vagy vallást és aki hálásan fogad minden segítséget, bárholonnan jön az. És a szatmári nagygyűlésen nemcsak a magyar, illetve a kisebbségi parlamentairek segítségét fogják kérni, hanem szózatot intéznek a többségi nemzethez tartozó parlamenti képviselők-höz is és sürgős intervenciót kérnek nyomoruk enyhítésére.

A helyzet végső szanálása csak a nyugdíjak egységesítésével lehetséges. Meg kell szüntetni a különbséget a most nyugdíjazottak, az 1925. előtt és az 1919. előtt nyugdíjazott tisztviselők között, el kell tüntetni a különböző kategóriákat. De az érdekelt nyugdíjasok számolnak azzal, hogy a kormány ezt a kérést egyelőre nem képes teljesíteni. Ezért közvetítő in-

Parkettaszurolást, poloskairtást gyorsan és pontosan végez **LOVAS** volt illés-u. 111.

Színház — Irodalom — Művészet

A színház heti műsora. Csütörtök: Este 8 órákor: Béla, aki 26 éves. Bemutató előadás. (C bérlet.) Péntek: Este 8 órákor: Béla, aki 26 éves, Másodszor (A bérlet.) Szombat: Este fél 9 órákor: Csunya lány. Bemutató előadás. (B bérlet.) Vasárnap: Délután 3 órákor: Csunya lány, mérsékelt helyárakkal. 6 órákor Béla, aki 26 éves, mérsékelt helyárakkal. Este 9-kor: Csunya lány, harmadszor, rendes helyárakkal. (C bérlet.)

Csütörtökön este: Béla, aki 26 éves bemutató előadása. Rég nem nyilvánult meg premissáknak olyan nagy érdeklődés Aradon, mint a „Béla aki 26 éves” csütörtöki bemutatója iránt. Az egész drámai személyzet játszik a darabban, amelynek rendezését nemcsak Szabados Árpád, a tapasztalt rendező, hanem Szabados Árpád, a most befutott tehetséges fiatal drámaíró is a legnemesebb ambíciótól fűtve vállalta és csinálja. Fratta Géza alakítja a 26 éves Bélát, akinek tragédiájából fölsír a háború utáni fiatal generáció kiellen sorsának egész szomorúsága. Kétféle alakítást produkálnak jobbnál-jobb szerepeikben a többi főszereplők: Borsos Mária, Harmath Jolán, Dancs Ica, Gümöry Emma, Jávor Alfréd, Csóka József, Székely Bálint, Kun Dezső és Szabados, a rendező is.

Szombaton Csunya lány. A Csunya lány a nyáron ment már egyszer Aradon, mégis premier a darab szombat esti bemutató előadása, olyan nagy a különbség a küzködő konzorcium szegényes előadása és az új együttes által bemutatandó előadás között. A darab főszerepét Ágoston Baba, primadonna játsza.

Nézzé meg 130 lejes könyvkirakatunkat! Sándor Ferenc könyvtüzlete.

dítvánnyal járulnak az illetékesek elé, egy olyan megoldással, amely ideiglenesen segít a nyugdíjasok helyzetén. Azon kis nyugdíjasok részére, akiket 1919. előtt helyeztek nyugdíjba és akik eme társadalmi osztály legszerencsétlenebb fokához tartoznak, száz százalékos drágasági pótlékot kérnek, míg azok részére, akiket 1919-től 1925-ig küldtek nyugdíjba 40—60 százalékos pótlékot kérnek sürgősen kiutalni. Ez a kérés hangzik el a szatmári gyűlésen és ezt terjesztik az intervencióra felkért parlamenti képviselők elé. Mennyire indokolt a kívánság, ezt szinte felesleges is hangoztatni.

A nyugdíjas-sors történetéhez még hozzátartozik ez a néhány, későbbben beérkezett adat. Ime: A vasuti nyugdíjasok kedvezményes fát kaptak minden évben, hogy ezzel is némileg segítsenek helyzetükön. Az idén a fa kiutalása úgy történt, hogy azt alig néhány ember vehette igénybe. Pár nappal ezelőtt délután leérkezett a vasuti vezérigazgatóság rendelete, amely közölte, hogy másnap délig kell bejelenteni a kedvezményes fára szóló igényeket és több okmányt kell bemutatni. A nyugdíjgyesületnek nem állott módjában másnap délig értesíteni összes tagjait, az okmányok sem állottak készen rendelkezésre és így a kedvezményt csak néhányan vehették igénybe. A segítség csak papíron történt, amit a CFR. az egyik kezével adott, azt a másikkal elvette.

Aradon általánosan ismerik dr. Somogyi Gyula nyugalmazott kereskedelmi iskolai igazgatót, akinek 42 éves működése során egész generációk nevelődtek a keze alatt. Az igazgató, aki négy évtizeden keresztül nevelte a jövő generációkat, aki lelkiismeretesen, odaadással látta el hivatását, most annyi nyugdíjat kap, mint egy az utóbbi időben nyugdíjazott ovónok. Somogyi Gyula dr. is helyet foglal az orvoslást sürgetők tömegében és reménykedve várja, mikor veszik ki az illetékesek az ovónői kategóriából.

Marosi Rudolf.

Aradi szemmel — Lilleban

A pourboir. — Maurice és Adolphe. — Az udvarias patron. — A fényképész és miegyebek.

Oh Lille, te észak gyöngyvirága...
Hát először is meg kell állapítanom hogy a virág igen piszkos. No meg a virág igen költés, no és nagyon halszagú. Páris után egy kicsit furcsán hat, érte ezalatt, hogy amíg Párisban még a levélhordónak is pourboir jár, amiért volt olyan szíves és kiltörde a levelemet, addig itt még a forgalmi rendőr sem fogad el semminemű borraivalót, azon igen pontos felvilágosításért, mely mondjuk abból áll, hogy az ember vidéki lévén, megkérde, hogy nem tudná megmutatni a rue de Valmyt, mire ő — mármint a forg. rendőr — igen szolgálatkészen kijelenti: „mais oui” és jobbra mutat. Azonban hirtelen meggondolja magát és fejcsóválva kijelenti, hogy balra közelebb van. Oh, sőt egy macskaugrás az egész. És mikor már megköszönve az utbaigazítást, továbbáll, akkor utánam kiabál és azt mondja, hogy talán mégis jobb lenne, ha felülnek a D. villamosra.

Már magam sem tudom mi és hol vagyok, csak gépiesen nyulok a pourboir után, no nem a rendőr részére, hanem a közben igen szép számban összegyűlt naplopók részére, akik valamennyien különféle véleményekkel vannak a rue de Valmy megközelíthetőségéről.

No ennyi a forgalmi akadályokról. És most meg kell említenem két híres személyt. Ismerősök.

Az egyik a „Maurice”, a másik az „Adolphe”. A Maurice, másnéven Chevalier, az Adolphe viszont Menjou. Jelenleg inkább Adolphe-láz van Lilleben, érte, hogy 16 mózi közül 7 Adolphe-ot vetíti. Ebben a Maurice csak most kezd népszerű lenni Lille-ben. Eddig már elneveztek róla egy fogpépet, egy giletet és ami a legfontosabb, egy cipőkrémet. Tessék elhinni, hogy a népszerűség ott kezdődik, amikor az emberről egy cipőkrémet keresztelnek el. A Maurice azonkívül ott vgyorog minden uccasarkon, a gramofonüzletek Maurice-stágerekkel zakatolják tele az uccákat és a kis suszterinas a „Gránátosok induló”-jával a szájában szállítja házhoz a cipőket. — Jelenleg a második nagy filmje perog Lilleben a „Grande mare”, azért mondom második, mert elsőnek a „Parade d'amour”-t számítja minden igazhitű francia.

No és most valljam az olcsóságról. Hát itt valóságban tombol az olcsóság, az embernek direkt fáj a szive ilyen olcsón vásárolni. Szinte úgy érzem, mintha becsapnám, ha oly olcsón elfogadom a portékát. Például a sarkon áll egy ember és 2 frankért ad mindent. Manikűr-készletet, üveggyöngyöt, fog- és hajkefét, pipát, inggombot, gummilabdát és fésűt, mire jön zsebretezt kezekkel egy gamin és kihuz 13 darab kulcsláncot egy dobozból. Az egész 1 frank. Hát elképesztő. Eltökélt szándékom, mielőtt eltávozom, megvásárolni Lille teljes ing- és nadrággomb, kulcs- és óralánc-készletét. Tessék csak kiszámítani, mennyit fogok keresni otthon.

A házigazdám roppant udvarias ember. Miután előbb tapintatosan s adagolva tudtomra adta, hogy náluk itt Északon az a szokás, hogy a szoba árát előre deponálják, miért is igazán ne haragudjak, dehát elvégre ugyebár... Vagy például a fényképészek. Azoknál a kapu alatt ki van írva, hogy 6 darab gyorsfénykép 6 frank. Továbbá az is, hogy a műtőzem a III-ik emeleten van. És mire Te boldog halandó felérsz a III-ik emeletre, mire beköpögsz, érdeklődsz, mire ő megkérde, hogy mikorra öltajdod a képeket. Holnapra. Rendben van. 6 darab 10 frank, de ha még ma akarod, akkor 20 frank. Ilyenkor hebegni kezde és hivatkozol a lent látott árakra. A patron természetesen lármázni kezd az ép e pillanatban előkerült inassal, hogy még hányszor mondja, hogy vegye le azt a táblát onnan a kapu alól. Az inas eltűnik és ő bünbánóan jelenti ki, hogy sajnos, ezek a legujabb szindikátusi árak.

És a diákok! Itt legajább anyyi a diák, mint náunk a siró kereskedő. A diákok közt most kezd divatba jönni a körszakáll. Hja, hogy miért? Hát az egyszerű. A szegény diáknak nincs pénze borotválkozni, egyszerűsít az ügyön és megnöveszti a szakállát.

Emmer Sándor.

Ma délután Aradon tárgyaltak a Victoria és a Timisiana-bank fuziójáról

A két bank fuziója megtörténtnek tekinthető — Megállapodás szerint a fuzionált bankok központja Aradon lesz — A pénzüzetek a Victoria neven fognak működni

A Victoria-bank igazgatójának nyilatkozata

Ma, a kora délutáni órákban Temesvárról Aradra érkezett Nestorescu, a Nemzeti Bank inspektora, akit dr. Savu a jegybank ügyésze kísért. A Nemzeti Bank két megbízottja, az aradi Victoria takarékpénztárhoz hajtatott, ahol zárt ajtók mögött tárgyalásokat kezdett a Victoria bank vezető embereivel. A megbeszélések a késő esti órákig húzódtak.

Ezek a tárgyalások mintegy folytatásul voltak azoknak a tegnapi Temesváron, a Timisiana helyiségeiben történt megbeszéléseknek — melyekről egyébként az Aradi Közlöny mai számában bőven beszámolt — és amelyek a Timisiana, az aradi Victoria és a Bihoreana fuzióját célozták. Mint ismeretes a fentemlített három bank az utóbbi évek folyamán, a súlyos gazdasági helyzet következtében ingadozni kezdett, jóformán immobilá vált és a szanálás legmegfelelőbb módjaként vetődött

fel a három határmenti pénzüzet fuziója. A Nemzeti Bank is, mely a három banknak egy, a szanálást szolgáló visszszámítolási kölcsönt ígért, csak úgy volt hajlandó azt megadni, ha azok fuzionálnak. A temesvári tanácskozások — mint azt megirtuk — kedvező eredménnyel végződtek, amennyiben a tárgyaló felek megállapodtak a fuzió létrehozásában, még pedig oly értelemben, ahogyan azt a Nemzeti Bank kívánta.

Az aradi tanácskozások kimeneteléről Popovici, a Victoria bank igazgatója munkatársunknak a következőkben nyilatkozott:

— A délután lefolyt tárgyalásokon az igazgatóságon kívül, Nestorescu, a Nemzeti Bank inspektora, dr. Savu, annak ügyésze és a Victoria takarékpénztár részvényesei vettek részt. Az értekezletnek sikerült a fuzió ügyében megállapodásra jutni és így

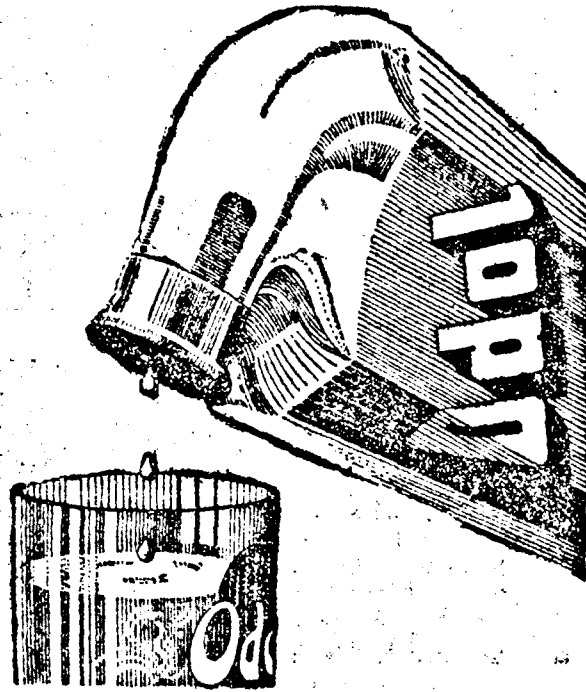
az aradi Victoria Bank és a temesvári Timisiana fuziója megtörténtnek tekinthető.

A Nemzeti Bank megbízottai innen a holnap nap folyamán átmennek Oradeara, ahol a Bihoreanat keresik fel és ugyancsak a fuzió ügyében fognak tárgyalni. A pénzüzetet egyelőre tovább is a „Victoria” név alatt folytatja működését. A fuzionált bankok központjának pedig, a megállapodás értelmében, Aradon lesz a székhelye.

Terjed Aradon a sarlachjárvány

A gyermekkórház teljesen megtelt — Egyelőre nincs szükség az iskolák bezárására

Az aradi városi orvosi hivatalhoz ma jelentés érkezett, amely szerint a mindjobban elharapódzó scharlachjárvány miatt a gyermekkórház annyira megtelt betegekkel, hogy a járvány újabb áldozatait nem tudják elhelyezni. Cucu Vazul dr. városi főorvos nyomban intézkedett aziránt, hogy újabb terméket rendezzenek be a betegek elhelyezésére. A beérkezett jelentések szerint eddig ötven megbetegedett történt, azonban bizonyos, hogy a betegek száma sokkal nagyobb ennél, miután nem jelentik be az összes megbetegedéseket a hatóságoknál. Megállapítást nyert, hogy egyelőre nem kell az iskolák bezárására gondolni, miután a betegek 4—6 évesek, akik nem járnak iskolába, míg az iskolás gyermekek között csak szórványosan történtek megbetegedések.

Egészséges fogak, tiszta lehelet az „Odol” által.

Aradváros megkezdte a munkanélküliek segélyezésére

Popa tanácsnok az akció élén — Egylejes jegyek a irányuló akciót nyomor enyhítésére. A város felhívása a közönséghez

A város vezetősége nagyarányú mozgalmat indított meg a munkanélküliek felsegélyezésére. Az Aradi Közlöny már többször foglalkozott ezzel a fontos problémával és kifejtette, hogy a hatóságoknak valamilyen módon segíteni kell az önhibájukon kívül nyomorba jutott munkanélkülieken. Az iniciativa a munkaügyi minisztérium részéről indult ki és most országszerte megszervezik a segítő-akciót, amelybe Arad is megfelelő módon bekapcsolódik. A város vezetősége az akció megszervezésével Popa Constantin városi kulturatanácsost bizta meg, aki a városi tanács határozata alapján meg is kezdte munkáját.

A napokban szétszórtak az aradi szórakozóhelyeken, vendéglőkben, kávéházakban, mozikban egylejes jegyeket, amelyeket a látogató közönségnek kínálnak fel. A megvétel nem kötelező, de bizonyos, hogy senki sem fogja sajnálni ezt a mai viszonyok között jelentéktelen pénzdarabot a nemes cél elősegítése érdekében. A város vezetősége ezzel kapcsolatosan ma felhívást bocsátott ki, amelyben felkéri a polgárságot, álljon segítségére a megindult akcióban és ne utasítsa vissza a felkínált egylejes jegyeket. Az egy lejeből —

ha mindenki meghozza ezt a jelentéktelen áldozatot — tekintélyes alapot gyűjtenek össze a nyomorgó és a tél közelgő hidegétől félt munkanélküliek számára. A város egyben felkéri mindazokat, akik ilyen egylejes jegyeket el tudnának helyezni, jelentkezzenek értük a város kulturhivatalánál. Mindenkinek közreműködését köszönettel fogadja a város.

Az aradi mozik mai műsora

5, 7 és 9 órákor.

CENTRAL: A FARKASOK DALA Szenzációs vadnyugati hangosfilm dráma. Főszerepekben: Lupu Velcz és az „orgonavirágzás” felejthetetlen főhőse Gary Cooper. Az előadások megkezdésekor az ajtók lezáratnak.

SELECT: Premier. SZENVEDŐ TESTVÉREK, Nagyhatású dráma. Főszerepekben: Ronald Colman, Mary Brian, Alice Joyce és Nell Hamilton.

ELITE: Ma utoljára. NÉVTELEN HŐSÖK, Érdekfeszítő amerikai dráma. Főszerepekben: Betty Compson és Jack Holt.

GRADISTE: Utoljára 7 és 9 órákor. A VÖRÖS HÖLGY, Crosz tárgyú dráma. Főszerepekben: Pety Lia, Don Alvarado és Warner Oland.

H I R E K

Az UNIVERSUL „leleplez”

Megállapítja az Aradi Közlönyről, hogy „szovjet-ujság”.

A bucuresti-i „Universul”-nak a magyar lapok elleni gyűlölködése nem mai keletű. Nincs az a vádaskodás, gyanúsítás és rágalom, amit lelketlen könnyelműséggel le nem ír, ha kisebbségi újságokról van szó. Egyszer megvádelt bennünket, hogy eláruljuk a hazát és külföldi támogatásból élünk, máskor megfordítja és azzal támad, hogy a román kormány szubvencióját huzzuk. Nem lehet olyan baj Romániában, amit neki ne a magyar sajtó okozna. Az erdélyi lapok már nem is bosszankodnak, hanem mosolyognak, ha az „Universul” nekirugaskodik egy tudatosan légből kapott vádaskodásnak.

A most leleplezett nagy kémkedési-affér újból alkalom a liberális párti újságnak, hogy ránk támadjon. Tegnap számában megállapítja, hogy az Aradi Közlöny szövetségre lépett az orosz szovjettel. Tehát, kommunisták vagyunk!

Aki az Aradi Közlöny mentalitását ismeri, aki csak egyszer is kezébe vette lapunkat: az tudja s látja az Aradi Közlöny meg nem szűnő kiüldelmét a kommunista agitációval szemben. A polgári önérték életre keltésének, a polgári társadalom önvédelmi harcának vagyunk és voltunk szócsövei és nem kenyerünk se a hazaárulás, se a szubvenció élőködés, se a más újságokra szórt vádaskodás és rágalom.

Egyébként szeretnők megérteni a szóban forgó bucuresti-i lappal, hogy mi egyáltalán nem vesszük rossz néven, hogy ezuttal a „szovjet szövetségesség” avat fel bennünket, mert ezáltal neveltségessé vált. Aki az itteni körülményeket és lapunk irányát ismeri: annak az Universul eddigi támadásainak értékelésére keresve se tudnánk beszédesebb bizonyítékot adni a kezébe, mint azt az epochalis, szinte Edisont is lepipáló legújabb felfedezését, hogy mi — „szovjet-ujság” vagyunk.

— **Időprognózis.** Az esőzés időnkénti szűnésével változékony, de továbbra is hűvösödő idő várható.

— **Megszűnik a vízumkényszer Románia és Jugoszlávia között.** Belgrádból jelentik: A Vreme szerint Jugoszlávia és Románia között személyforgalmi egyezmény készül, amely eltörli a két ország között a vízumkényszert.

— **Az idegen állampolgárok sürgősen nyujtsák be felebbezésüket.** Az aradi munkügyi felügyelőség felhívja azon külföldieket, akik aktáikat a sziguranciától visszakapták a célból, hogy a munkügyi felügyelőség közvetítésével a munkügyi miniszteriumhoz felebbezzenek, hogy a legrövidebb időn belül nyujtsák be felebbezésüket, azokkal az aktákkal együtt, amelyek alapján tartózkodási engedélyük meghosszabbítását kéri. A benyújtott akták ellenében egy u. n. „dovada”-t kapnak a munkafelügyelőségtől, melynek alapján 30 napig az ország területén tartózkodhatnak. Ha felebbezésük ez idő alatt nem nyerne elintézését, úgy ez a „dovada” újabb 30 nappal meg lesz hosszabbítva. A munkügyi felügyelőség figyelmezteti az érdekelteket, hogy leghelyesebb, ha személyesen, közvetítők kizárásával nyujtják be a felebbezésüket.

Fehérneműek

Matoria Fischer

Str. Brătianu 2. (Minorita-palota)

Női és férfi fehérneműek, v. m. ágypárnitúrák készítését hozott anyagból is vállalom.

— **December 6-án kongresszust tart Temesváron a liberális párt.** Temesvárról jelentik: A liberális párt által az utóbbi időben tartott propagandagyűlések sorozata december 6-án egy Temesváron tartandó bánsági kongresszussal nyer befejezést, amelynek előkészítő munkálatai már megkezdődtek. A kongresszuson meg fog jelenni Brătianu Vintila vezetésével az egész pártvezetőség, így: Duca, Franasovici, Tatarescu, Nistor és Inculeț

Felakasztotta magát egy kolozsvári urileány

Egy esküt nem tett középiskolai magyar tanár-család tragédiája — Az öngyilkos fiatal urileány a Rador tisztviselőnéje volt — Apja halála miatt ment a halálba

Kolozsvárról jelentik: Megrendítő öngyilkosság tartja izgalomban Kolozsvár magyar társadalmát. Utó Emma fiatal urileányt, a Rador tudósítóroda tisztviselőjét, ma reggel felakasztva, holtan találták lakásának padlásán. Utó Emma tegnap délután öt órakor azzal bucsuzott el édesanyjától, hogy hivatalba megy. Kileste, hogy anyja mikor távozik hazulról és akkor visszament a lakásba és a kamrán keresztül felsurrant a padlásra. A fiatal leány több órán keresztül iszonyu lelkitusát vihathott, amíg elszánta magát az öngyilkosságra. Az orvosok megállapítása szerint ugyanis az öngyilkosság este 8 és 9 óra között történt. Utó Emma létrán felkuszott a padlás gerendázatára, ott egy villanydrótot csavart a nyakára és felakasztotta magát az egyik gerendára.

— **Özvegy Kabdebó Jánosné temetése.** Ma délután kísérték utolsó útjára az aradi felsőtemetőben özvegy dr. Kabdebó Jánosné, dr. Kabdebó György aradi orvos édesanyját és dr. Széll Lajos, a Magyar Párt elnökének anyósát. A temetés iránt impozáns részvét nyilvánult meg. Négy órakor a gyászolók nagy száma vette körül a halottasház előtti ravaták. Megjelent Arad orvostársadalmának számos előkelő reprezentánsa, hogy lerójják kegyeletüket néhai dr. Kabdebó János, a közbecsülésben állott aradi orvos hitvese iránt. A koporsónál dr. Wild Endre kiértesült rendfőnök tartotta a gyászszertartást és a gyászbeszédet, majd örök nyugalomra helyezték özvegy dr. Kabdebó Jánosné.

— **Megkezdődtek a szegedi egyetem felavatásának ünnepei.** Szegedről jelentik: Ma kezdődtek meg az egy hétig tartó ünnepek. A fogadalmi templom és egyetemi épületek felavatásán kívül, felavatják még „Az irgalmak házáat” is, amelyet Szeged polgárainak adományából állítottak fel, gyógyíthatatlan gyermekek számára.

Fehérneműt

szépet, jót, olcsón
vásárolhatunk

Ruttkay & Botye cégnél

Arad, megyeházszal szemben.

— **A pécskai parasztagazda rejtélyes arany karcsattja.** A bünygyi osztály egyik detektívjének feltűnt, hogy egy paraszt külsejű ember jóval aron aiul akart értékesíteni egy szines aranylenczekből álló, értékes karcsattot. A legény azzal indokolta az olcsó árat, hogy a csatt menyasszonyáé, meg van szorulva. A detektív igazoltatta és ekkor kiderült, hogy Aconl Romulusnak hívták, 26 esztendőös pécskai parasztagazda. A rendőrségen már azt adta elő, hogy nem a menyasszonyáé a csatt, hanem Temesváron találta. Tekintettel arra, hogy a csatt minden valószínűség szerint lopásból származik, a rendőrség letartóztatta Aconit és egyben felhívja a károsultat, hogy a csatt igazolása és átvétele ügyében jelentkezzen a bünygyosztály 19 számú szobájában, Tasca Romulus detektívnel.

— **Kétszázhárom áldozata van a francia partoknál pusztított viharnak.** Párisból jelentik: A napokban a francia partokon hatalmas orkán pusztított, amely — mint megirtuk — számos áldozatot szedett. Több halászbárka eltűnt és miután a mai napig sem tértek vissza, elveszetteknek tekintik őket. A hivatalos megállapítások szerint a viharnak 203 áldozata van, 127 özvegy siratja férjét és 193 árva apját.

— **Kivégezték egy misszionáriust a kínai kommunista banditák.** Sanghaiból jelentik: A kínai banditák által elrabolt misszionáriusok közül a kommunista kínaiak Bonnard atyát kivégezték. A püspök, akit szabadlábra helyeztek, hogy megszeresse társai váltságdíját, elmondotta, hogy a banditák tízezer dollárt követelnek váltságdíjképpen. Az elfogott misszionáriusokat végig ütlegelték az uccákon és embertelen módon bánnak velük.

Utó Emma tragédiája nagy megdöbbenést keltett Kolozsváron, ahol a szimpatikus, művelt és szerény urileányt mindenki ismerte. Édesapja, Utó József középiskolai magyar tanár volt, de az impériumváltáskor nem tett esküt és így állás nélkül maradt. A család nagy nélkülözésben élt, amihez hozzájárult, hogy Utó József tavaly tüdővészben megbetegedett és meghalt. Utó Emmát édesapja korai halála annyira lesújtotta, hogy melankólikus lett és azóta lelki depresszió gyötörte. Valószínűnek tartják, hogy ilyen állapotban követte el tettét. Az erdélyi sajtóban mély részvétet keltett Utó Emma tragikus körülmények között bekövetkezett halála, mert a kedves modoru, intelligens urileány szinte naponta telefonon érintkezett az erdélyi újságok szerkesztőségeivel.

Elemi iskola és óvoda a megyeház kertjében

Kölcsonnt vesz fel a város építkezés céljaira — Iskolák épülnek az Aradhoz csatolt területeken

Nagy érdeklődést keltett mai cikkünk, amelyben beszámoltunk arról, hogy Aradváros pernyertes lett a revíziós bizottságnál a megyével szemben és így a megyeháza kertjében iskolaépítés céljaira kapott telek jogerősen a város tulajdonába ment át. Miután a város emeletes iskola építésére kapta a telket, ma érdeklődtünk aziránt, mikor kerülhet sor a belvárosi elemi iskola építésére.

A város vezetősége köréből nyert információk szerint, két-három évig nem kerülhet sor az iskola felépítésére. Rendelkezésre áll ugyan egy két és fél millió lejes alap, de ebből elsősorban Buzsákon és a többi, Aradhoz csatolt részen állítanak fel iskolát. Amennyiben a városnak sikerül kölcsonnt kapnia, úgy nyomban megindul az építkezés. A tervek szerint a megyeház kertjében kapott telken nemcsak elemi iskolát állítanak fel, hanem itt helyezik el a belvárosi óvodát is.

— **Halálozás.** Özv. Krizsán Sándorné szül. Dallos Vilma f. hó 22-én rövid szenvedés után elhunyt. Temetése 24-én, pénteken délután 4 órakor lesz a felső temető halottas csarnokából. (L.)

— **A has teltsége, májtájéki fájdalmak, emésztési nehézségek, gyomorbelihurut és sárgaság a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatával megszüntethetők és az agy, a szem, tüdő vagy szív felé irányuló vértőlulások ellensúlyozhatók.** Gyomor- és bélspecialisták igazolják, hogy a Ferenc József vízzel, különösen az ülő életmód következtében jelentkező bajoknál, nagyon kedvező eredményeket érnek el. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és üzletekben kapható.

— **Leforrázta kisgyermekét.** Temesvárról jelentik: Ghinda Jánosné sárafalvai lakos tegnap délután meg akarta fürdetni másfél éves kisgyermekét. A fürdővíz forró volt, ezért kiment az udvarra, hogy hideg vizet hozzon. Ezalatt a kisgyermek a forróvízzel telt teknőbe esett és olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy két napi rettenetes kínlás után meghalt. Az anya ellen gondatlanság miatt megindult az eljárás.

— **Kiutalták a városi iskolasegélyeket.** Ma kiutalták az aradi városházán az iskolasegélyeket, amelyeket a szegénysorsu és külföldi egyetemetjáró, tehetséges aradi diákoknak és diákleányoknak szavaztak meg. Robu Ionel, az elhunyt Robu János dr. volt polgármester fia 20.000 lejt, Tiucra I. 20.000 lejt, Calniceanu Stella 5000 lejt, Popa György és Dragos Lucia egyenkint 2642 lejt, Stern Szeréna, Kompert Gyula, Csatlós Katalin, Pacu Jenő, Gérecz Gaszton, Timkó Kornélia, Berzovan Emil, Pocioianu János, Olariu Aurél, Stefanut Mircea, Groza Traján, Adamovici Remus és Fettik Izabella pedig egyenkint 2542 lejt kaptak szubvencióként erre az iskolaévre.

Ádám professzor és a budapesti egyetem harca a bíróság előtt

Adám rágalmozásért feljelentette támadóit — Izgalmas bírósági tárgyalás, amelyen a tanu hathavi börtönt kap — Pénzt ígértek azoknak, akik részt vesznek a tanár előadásain

Budapestről jelentik: Érdekes és annakidején nagy port felvert ügy tárgyalását kezdte ma meg a budapesti büntetőtörvényszék. Mint ismeretes, a Magyar Orvosok Nemzeti Egyesülete kiadásában megjelenő lap, majd ennek nyomán az Előrs című lap Csik László dr. tollából cikket írt Ádám budapesti egyetemi tanár ellen. E cikkek szerint Ádám állítólag igen tolakodó magatartást tanúsított a tanári karral szemben és ezenkívül megbízottal utján pénzjutalmakat ígért és osztogatott azok között, akik előadásait látogatták. E cikkek miatt Ádám tanár rágalmozás címén feljelentést tett és hivatalból fildözendő rágalmozás vétsége miatt meg is indult az eljárás Csik dr., valamint az Előrs egyik munkatársa, Liszkay László lelen.

A mai tárgyaláson elrendelés az inkriminált cikkben foglaltaknak teljes bizonyítását, tekintettel arra, hogy teljes bizonyítást kértek a vádlottak képviselői és maga Ádám tanár is. Először Ádám tanárt hallgatták ki a tényekre vonatkozólag. Ádám elmondotta, hogy annakidején, amikor egyetemi tanárrá való kinevezése küszöbön állt, az orvosi kar teljesen szembehelyezkedett kinevezésével és az végül is a kultuszminiszter rendeletére történt meg. Azután állandó összejutások voltak közöttük és az orvosi kar között, az ellentétek eredményeképp ő az orvosi kar üléseire, bár oda meghívták, nem ment el. Végül is paktumot kötöttek, még pedig olyképpen, hogy

neki megengedték, hogy előadásokat tartson, de csak olyan tárgyakról, amelyekben a hallgatóknak nem kellett szigorítani.

A tárgyalás ezután következő része izgalmas jelenetekben bővelkedett és azon meglepő tanuvallomások hangzottak el. A bíróság kihallgatta Verebely, Preisz, Kéthly Pál báró orvosprofesszorokat, akik valamennyien előadták, hogy Ádám egyetemi tanárrá való kinevezése az egyetemi autonómia sérelme volt és egyben a miniszteri hatalom ténykedése. Ezért Ádámot nem tekintették rendes egyetemi tanárnak és nem is érintkeztek vele. A védő ezután kérte a bíróságot, hogy rendelje el gróf Bethlen miniszterelnöknek és Klébelsberg gróf kultuszminiszternek az ügyben való kihallgatását. Az elnök a kérelem felett nem döntött még.

A tanuvallomások során Hosszu Kálmán foghíallgató elmondotta, hogy annakidején pénzt osztott ki az egyetemi hallgatók között, hogy azok Ádám előadásait hallgassák. Hosszu ezt egyáltalán nem tagadta, ellenben minden felvilágosítást megtagadott arra vonatkozólag, hogy kitől kapta a pénzt. Az elnöknek arra a kérdésére, hogy személyesen Ádamtól kapta-e a pénzt, Hosszu tagadólág felelt. A védőügyvéd állandó sürgetésére az elnök végre kötelezte a tanut, hogy az illetőt megneveze, Hosszu azonban ezután sem volt hajlandó. Izgatott pillanatok következtek ezután. Török tanácselnök először 100 pengő pénzbírsággal, illetve 10 napi elzárással sújtotta Hosszut, majd amikor ez erre sem volt hajlandó a kérdézt embert megnevezni, hat hónapig terjedhető elzárásra ítélte.

Lech Kálmán orvostanhallgató, előadta, hogy 150 pengő segélyt kapott azzal, hogy vegye fel indexébe Ádám előadásait, ezenkívül azt ígérték, hogy az index felmutatásakor még 100 pengőt kap. A 100 pengőt nem kapta meg, mert ő törölte Ádámot az indexből.

Ádám később megkérdezte tőle, hogy miért nem hallgatja előadásait, mire ő elmondotta, hogy 250 pengőt ígértek neki, ebből azonban csak 150 pengőt kapott meg. A bíróság még két diákot hallgatott ki, akik csak annyit közölhettek, hogy a pénzt Hosszútól kapták. A tárgyalás a késő esti órákig tartott, amikor az ügyészégi alelnök a védő pedig a védbeszédet mondotta el. Ítélet valószínűleg holnap lesz.

— Készülődik a néppárt a vasárnapi országos gyűlésre. Bucurestiből jelentik: A néppárt hatalmas előkészületeket tesz a vasárnap Nagyváradon megtartandó országos gyűlésre, amelyen Avarescu marsall válaszon fog Maniunak ama kijelentésére, amelyek a király visszatérésével kapcsolatosak. Goga nagy agitációt fejt ki, hogy minél hatalmasabb tömegeket vonulasson fel a nagyváradai gyűlésre.

— Halálra gázolta a vonat. Az aradmegyei Petric közelében tegnap borzalmas szerencsétlenség történt. Délután félhat órakor a község határában elhaladt 2452 sz. tehervonat elütötte Burdan Lucretia 13 éves, a hunyadmegyei Cazanesti községbe való leányt, aki rövid szenvedés után meg is halt. A nyomozás megindult, annak a felderítésére, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

— Hirdetmény. Közhírré tesszük, hogy az aradi róm. kath. egyházközség 1928—1929. valamint 1929—1930 tanévi zárszámadása és az 1929—1930, valamint az 1930—1931 tanévi költségvetése, nemkülönben az előjáróság éves jelentése, folyó évi október hó 23-ától 30-áig az egyházközség irodahelyiségében (Str. I. Calvin 22.) közszemlére tételnek oly célból, hogy az egyházközség tagjai a megjelölt helyen és a mondott napokon mindenkör délelőtt 9 órától 12 óráig azokba betekinthessenek és azokra észrevételeiket szóban vagy írásban megtehessek. Arad, 1930. október hó. Az aradi róm. kath. egyházközség előjárósága.

— Mi mindenre alkalmas az Odol! Az Odol nemcsak tisztítja a fogakat és azokat egészségesen és fehéren tartja, hanem megóvja a romlástól, tisztítja és felüdíti az egész szájat, a foghúst egészséges állapotban tartja és megóvja a megpuhulástól. A lélekzetvételnek csodálatosan jó illatot ad. Egy különös tulajdonság folytan, amely csak az Odol sajátja, az antiszeptikus elemek áthatják az egész szájtüreg nyakbárányait és órákon át megvédik a baktériumok és minden erjedési folyamat veszélyes behatásától, amelyek — ha védszer nem alkalmaztatik — feltétlenül elpusztítják a fogakat.

nevezése az egyetemi autonómia sérelme volt és egyben a miniszteri hatalom ténykedése. Ezért Ádámot nem tekintették rendes egyetemi tanárnak és nem is érintkeztek vele. A védő ezután kérte a bíróságot, hogy rendelje el gróf Bethlen miniszterelnöknek és Klébelsberg gróf kultuszminiszternek az ügyben való kihallgatását. Az elnök a kérelem felett nem döntött még.

A tanuvallomások során Hosszu Kálmán foghíallgató elmondotta, hogy annakidején pénzt osztott ki az egyetemi hallgatók között, hogy azok Ádám előadásait hallgassák. Hosszu ezt egyáltalán nem tagadta, ellenben minden felvilágosítást megtagadott arra vonatkozólag, hogy kitől kapta a pénzt. Az elnöknek arra a kérdésére, hogy személyesen Ádamtól kapta-e a pénzt, Hosszu tagadólág felelt. A védőügyvéd állandó sürgetésére az elnök végre kötelezte a tanut, hogy az illetőt megneveze, Hosszu azonban ezután sem volt hajlandó. Izgatott pillanatok következtek ezután. Török tanácselnök először 100 pengő pénzbírsággal, illetve 10 napi elzárással sújtotta Hosszut, majd amikor ez erre sem volt hajlandó a kérdézt embert megnevezni, hat hónapig terjedhető elzárásra ítélte.

Lech Kálmán orvostanhallgató, előadta, hogy 150 pengő segélyt kapott azzal, hogy vegye fel indexébe Ádám előadásait, ezenkívül azt ígérték, hogy az index felmutatásakor még 100 pengőt kap. A 100 pengőt nem kapta meg, mert ő törölte Ádámot az indexből.

Ádám később megkérdezte tőle, hogy miért nem hallgatja előadásait, mire ő elmondotta, hogy 250 pengőt ígértek neki, ebből azonban csak 150 pengőt kapott meg. A bíróság még két diákot hallgatott ki, akik csak annyit közölhettek, hogy a pénzt Hosszútól kapták. A tárgyalás a késő esti órákig tartott, amikor az ügyészégi alelnök a védő pedig a védbeszédet mondotta el. Ítélet valószínűleg holnap lesz.

— Az aradi népszámlálás előmunkálatai befejeződtek. A város permanens bizottsága mai ülésén megállapította, hogy a népszámlálás előmunkálatai befejezést nyertek és elrendelte, hogy a táblákat teriesszék a bucaresti-i központi népszámlálási hivatalhoz. Egyben elrendelte, hogy az előmunkálatoknál alkalmazott tisztviselők napidíját fizessék ki. Ez ma délelőtt meg is történt. Az előzetes népszámlálás során szerzett adatokat a város szigorúan titokban tartja.

— Halálos szerencsétlenség filmfelvétel közben. Los Angelesből jelentik: Egy földcsuszamlást ábrázoló film felvétele közben halálos szerencsétlenség történt. A robbanóanyag túlkorán robbant fel, a pirotechnikus nyomban meghalt, 15-en pedig súlyos sérüléseket szenvedtek.

— Hátszurttak egy csendőrt Kísenön. Kísenői tudósítónk jelenti: Tegnap Kísenön a hotinjac alkalmával a csendőrőrmester és egy káplár ellenőrző körutjuk alatt Tuta Constantin piaci árusítónál hitelesítetlen mérleget talált. Felszólították annak átadására, de Tuta nem volt hajlandó átadni, sőt erőszakosan ellenkezett a csendőröknek. Majd amikor felakarták kísérni az őrségre, tusakodni kezdett velük. Közben előkerült felesége, aki mikor férjét a csendőrök közt látta, közébük vetette magát, majd a csendőrkaplárt egy késsel hátszurta. Tutát felkísérték az őrségre, de feleségének sikerült a zürzavarban elmenekülni. A megsérült csendőr állapota nem halálos.

— Mit kíván Ön egy osztálysorsjegytől? Egy fényes eredményt! Tehát sorsjegyt mindenki a népszerű Fritsz Dörge hanknál, Wien, I/c. Kärntner Strasse 43—49, rendel meg. A huzások küszöbön vannak.

— Vörösös foltos, kores fokszí, amely Bizmu névre hallgat, elveszett, Becsületes megtaláló jutalom ellenében kéretik, adja le a színház pénztárában.

„Muki bácsi” özvegye

Emlékezés dr. Kabdebó Jánosra — A színészek barátja — A szegények orvosa és páriáriusa — Schwarz Emma a színpadon

Egy matrónát temettek ma délután: a régi világban Aradon jelentős szerepet játszott férfitü özvegyét: özv. dr. Kabdebó Jánosnét, a néhai „Muki bácsi” hitvesét. A férfi 15 esztendővel megelőzte feleségét és 1915. március huszonharmadikának éjjelén költözött el az élők sorából.

Tizenöt év felfel azóta, de az emlékezés ködfátyolán keresztül még mindig előttünk áll alakja, jó szíve, bonhomiaja s az a szeretet, amely őt városszerte körülövezte. Mindenki csak úgy ismerte, hogy „Muki bácsi”, aki a szegények nemesszívü ápolója, gyógyítója volt. Az előkelő orvosok közé tartozott Aradon és a lelke is előkelő volt. Szegényeinek külön rendelt tartott és nemcsak recepttel látta el őket, de gyógyszerrel is. Naponta 10 óra felé megállott kocsija a Vojtek patika előtt, ahonnan magával vitte mindazokat a medicinákat, amelyeket széthordott szegénysorsu pácienseinek. Híres volt arról is, hogy változsrót adott gondolkodás nélkül mindenkinek, aki hozzáfordult. Így történt, hogy dacára nagy praxszisának, jelentékenyebb vagyon nélkül halt meg.

Ő volt a színház orvosa, de a színészeknek nemcsak egészségére vigyázott, hanem érdekeiknek szószólója is volt, mint színügyi bizottsági tag.

Nagyon közel feküdt szívéhez Szendrey Mihály, színigazgató személye. Nagyon szerette, de — érdekes — hosszu ideig szinte tüntetőleg távolmaradt azokról az előadásokról, amelyekben Szendrey játszott. Ezt is az iránta való szeretetből tette. Egyszer ugyanis, amikor Szendrey még fiatal színész volt és „Cinginek” hívták, beugrott egy szerepbe, amelyben a nyílt színpadon alaposan belesült. Az előadáson jelen volt „Muki bácsi” és nagyon restellte, bántotta kedvence malörje, úgy, hogy attól kezdve nem is volt jelen, ha Szendrey fellépett.

Amennyire örült a színészek sikerének, éppúgy örködött egészségükre is. Róla jegyezték föl azt az esetet, amikor Sz. Rontay Boriska egyszer nem tudom hányadszor ismételte meg nagysikerü táncszámát, lihegve jött ki az ujrázásra. „Muki bácsi” látta, hogy Sz. Rontay Boriska holtfáradtan enged a közönség tapsainak és mert mindenekelőtt a színészek egészségét tekintette, a színügyi bizottsági páholyból kikelve kiabálta a tapsoló közönség felé:

— Mit akaruk még? Hát a lelkét táncolja ki?

Hirtelen hialf meg. Mint az ACSEV. orvosi tanácsadója, valami vidéki utról jött meg fáradtan. Este lejött megszokott társaságába a Városi-kávéházba. Akkoriban esett el Przemysl vára és a lelkes honfit ez rendkívül fölziggatta. Tizenegy óra tájban rosszuléltől panaszkodva ment el hazafelé. Otthon fuldoklási rohamot kapott, de még volt annyi ereje, hogy felszakítsa Szabadság-téri ablakát és lekiabált az ott álló konflisoknak, akik őt nagyon jól ismerték:

— Szaladjatok el Vas doktorhoz és mondjátok meg neki, hogy rosszul vagyok...

Vas dr. pillanatok alatt ott volt kedves barátjánál, de segíteni már nem tudott rajta. Az utolsó szavai ezek voltak családjához:

— Vigyázzatok, nehogy meghüljete a temetésemen.

Szeszélyes március volt akkor és most másiél évtized után mégis hülés vitte el feleségét, akit a színpadról vezetett oltár elé. Híres színészü volt hitvese: Schwarz Emma, aki Aradon Mansberger (Mosonyi) Károly színigazgató drámai ensembléjénél aratott forró sikereket. Kora egyik legkiválóbb színésznőjének tartották a feltűnően szépalku és gyönyörü organumu Schwarz Emmát és mert dr. Kabdebó János szerelmese volt a színpadnak, a művészetnek, feleségül vette. Es Schwarz Emma a jótékonyágban és humanizmusban „Muki bácsi” mindenképpen méltó életpárjának bizonyult.

Most odaszállt lelke a másiél évtizeddel ezelőtt elhunyt urához.

(Tarián.)

LEGUJABB.

Borzalmas rablógyilkosság Budapesten

Az Augusztia-telepen meggyilkolták egy vendéglős szakácsnőjét — Holttest a sugólyukban — Egy fekete macska vezette nyomra a rendőrséget — Letartóztatták egy román katonaszökevényt, aki a vendéglő csaposa volt

Budapestről jelentik: Borzalmas rablógyilkosságot fedeztek fel az Augusztia-telepen. A telepen van Mayer Mihály vendéglője, amely egyszersmind kaszinó is és műkedvelő előadások céljait szolgálja. Éjszakánként ketten tartózkodtak a vendéglőben: Soltész Lajosné szakácsnő és Machter János csapos. A szakácsnő nem bízott a csaposban és ezért mindig bezárta ajtáját és csak úgy feküdt le. Ma reggel a vendéglősnek feltűnt az a rendetlenség, amely a helyiségben uralkodott. Még gyanúsabb lett az eset, amikor felfedezte, hogy Soltészné nyomtalanul eltűnt. Hamarosan az is kiderült, hogy a szakácsnő ágya érintetlen és hogy a kasszából 1500 pengő hiányzik.

Megtörtént a feljelentés és ma egész nap folyt a nyomozás. Az a gyanu tartotta magát, hogy Soltészné megszökött a pénzzel.

Ma este a vendéglős a rendőrség közegével, valamint a csapossal a színházi teremben tartott szemlét. Feltűnt, hogy Soltészné fekete macskája állandóan a sugólyuk előtt ül és nem mozdul el onnan. Megvizsgálták a sugólyukat, ahol

megfojtva nyakán kötéllal megtalálták az eltűnt szakácsnőt.

Machtert, akiről kiderült az is, hogy román katonaszökevény, letartóztatták és a késő éjszakai órákban még mindig folyik a kihallgatása.

200—200 pengő pénzbüntetésre ítélték Adám professzor rágalmozóit

Budapestről jelentik: Ma, a késő esti órákban kihirdették az ítéletet Adám professzor rágalmozási perében. A bíróság nem tartotta teljesen beigazoltnak a rágalmozást és

és ezért a vádlottakat 200—200 pengő pénzbüntetésre ítélte. Adám tanár jogi képviselője súlyosbításért, az elítéltek felmentésért felbuzgottak.

Nagy tűz pusztított Bontesti községben

Aradra érkezett szemtanuk előadása a tüzről — A csendőrparancsnokság sem tudott telefonon beszélni a községgel

A késő esti órákban hírt kaptunk arról, hogy a gurahonci járásban levő és Gurahonc község közelében fekvő Bontestiben nagy tűz pusztult. Egy hazafelé igyekvő aradi autó utasai hozták a hírt és elmondották, hogy amikor a község mellett elhaladtak, több ház már hatalmas lángokkal égett. A tűzoltóság megfeszített munkával igyekszik gátat vetni a tűz tovább-

terjedésének. A tűz részletei még ismeretlenek, miután nem sikerült telefonösszeköttetést kapni sem Bontesti, sem Gurahonc községgel és még az általunk avizált aradi csendőrparancsnokság sem tudott beszélni az ottani csendőrörsökkel. Hír szerint egy községbeli istállóban keletkezett a tűz, amely ijesztő gyorsasággal harapódzott tovább.

Tuszként visszatartják a szovjetdiplomata családtagjait

Moszkvából jelentik: A GPU elhatározta, hogy az eddigi példákön okulva, a külföldre küldött szovjet diplomata egyes családtagjait tuszként visszatartják, nehogy előfordulhasson az, ami a múltban, amikor egyes szovjet diplomata megtagadták a hazatérést, ha a szovjet visszahívta őket.

Meghalt a pozsonyi robbanás hetedik áldozata

Csütörtök délután temetik az áldozatokat

A pozsonyi tölténygyárban történt robbanási katasztrófia alkalmával, mint ismeretes, hét fiatal leány sebesült meg súlyosan. A hét leány közül hat már tegnap kiszüvedett, míg egy a mai nap folyamán halt meg iszonyu kínok között. A szerencsétlen leányok holttestét ma felboncolták és holnap délután helyezik őket örök nyugalomra. A leányokat együttesen és egymás mellé, de külön koporsókban temetik el és a temetést részben a halottak családtagjai, részben a gyár vezetősége rendezzi. Mindegyik leány külön volt baleset ellen biztosítva és hátramaradottaik 20—30 ezer koronát kapnak minden ellunyat után.

Az ügyészség ma egész nap folytatta a vizsgálatot. Gajdos dr. vizsgálóbíró több munkást kihallgatott és helyszíni vizsgálatot folytatott le. Mivel a tölténygyár katonai felügyelet alatt áll, a vizsgálatba bevonták a katonai főügyészt is. Amennyiben a vizsgálat azt eredményezi, hogy a balesetért katonai személy is felelős, úgy a további eljárást már a hadbírószék vezeti. A déli órákban azonban a helyzet más fordulatot vett. Gajdos dr. vizsgálóbíró beigazolta taláta Pastorik munkás ama vallomását, hogy a prés gépezete régebbi ideje hibás volt, a töltények idő előtt kiugrottak és Pastorik óvó figyelmeztetései dacára, nem történt intézkedés a baj elhárításá-

ra. Ennek alapján Gajdos dr. vizsgálóbíró kihallgatta annak az osztálynak a vezetőjét, amelyben a baleset történt. Az osztály vezetője Vallousek Ulrik 47 éves volt törzskapitány, aki előtt Gajdos dr. délután kihirdette a vizsgálati fogságba való helyezéséről szóló végzést. Vallousek a letartóztatást nyugodtan fogadta. A vizsgálat megállapította, hogy a volt törzskapitány oszfályában kísérleteket hajtottak végre. Vallousek egy új eljárással gyártotta a világító rakétát és a gépek nem voltak teljesen megfelelő biztonsági alkatrészekkel ellátva.

Vasuti összeütközés a brassói pályaudvaron

Kigyulladt a brassói vaggongyár — A királyt vivő vonat hat órát késett az összeütközés miatt

Bucurestiből jelentik: Ma vasuti összeütközés történt a brassói pályaudvaron. A jelentések szerint ma kigyulladt a brassói pályaudvar közelében levő vaggongyár és az összes szabad mozdonyokat beállították az oltási munkálatokhoz. Az egyik ilyen vizet szállító mozdony összeütközött

Megalakult a bucuresti-i Magyar Párt

Willer József lett a fővárosi tagozat elnöke

Bucurestiből jelentik: Ma megalakult Bucurestiben a Magyar Párt fővárosi tagozata, amelynek elnöke Willer József képviselő lett. A párttagozat főtitkárává Koppándi Jenőt választották meg. Az összes bucuresti-i magyar hírlapírók tagjai lettek a Magyar Párt fővárosi tagozatának.

Eljásztotta ruháját kártyán

Tegnap délután egyik külvárosi utcában az őrszemes rendőrnek feltűnt, hogy egy középkorú férfi ruházata mindössze egy nadrágból áll. Igazolásra szólította fel és a férfi ekör elmondotta, hogy Czene Mátyásnak hívják, 43 éves napszámos és a Strada Brezoianu (Legelő-sor) 115. szám alatt lakik. A délután folyamán részeg állapotban betérő a Str. Oituz (Illés-uccában) lévő Német-féle korcsmába, ahol Fodor József nevezetű egyénnel ferblizni kezdett. Fodor József állandó nyereségben volt, elnyerte tőle 200 lej készpénzt és ezután már a ruhájáért kezdett játszani, amíg Fodor József szintén elnyert. Nem maradt más hátra, mint nadrágja, melynek kivételével minden ruhaneműjét odaadta Fodor-nak és így levetkőztetve indult meg hazafelé. A rendőrség megindította a nyomozást és ennek során megállapítást nyert, hogy Fodor tulajdonképpen csak tréfát akart üzni Czenéből és nem állott szándékában ruháját megtartani. Azt különben is a Deák Ferenc-uccában lévő Horváth-féle korcsmában hagyta, hogy ha majd jön Czene, aki ott szintén törzsvendég, adják át neki. A rendőrségnek így nem sok dolga akadt, mert Czene valóban átvehette ruháját és most már felöltözve indult el lakására.

A Bánáti Bankegyesület feljelentett egy temesmegyei gazdát

A gazdát, aki hitelezési csalást követett el, letartóztatták

Temesvárról jelentik: Ciupov János szécsányi gazdálkodó ellen a Bánáti Bankegyesület vingai fiókja feljelentést tett hitelezési csalás miatt. A gazda 30.000 lejes kölcsönt vett fel a banktól, majd a kölcsönt bekebelezte házára, amelyet azután újabb kölcsönrel is megterhelt. Később a házat eladta Lázás Mátyás temesvári lakosnak, anélkül, hogy a kölcsönökre figyelmeztette volna. Ciupovot letartóztatták és átkísérték az ügyészségre.

Súlyos szerencsétlenség budapesti színésznők lefényképezése közben

Felrobbant a felvétel alatt a magnézium — „Segítség, megvakultam” — A Színházi Élet két fotóriportere súlyos sérüléseket szenvedett

Budapestről jelentik: Ma délután a Fodor-féle belvárosi vívóteremben a Színházi Élet számára sportfelvételt akartak eszközölni Mézáros Polette, Babochay Erzs, Kun Magda, Szöke Böske, Sipos Erzs, Kerék Annus és Inkey Margit színésznőkkel, akik különféle box- és vívóállásban állottak fel. A hatodik felvétel alkalmával a fotográfus kezében az automatikusan gyulladó magnéziumot tartalmazó készülék óriási dörrenéssel felrobbant és az egész vívóterem vastag füstfelhőbe borult. A színésznők közt riadalom tört ki, sikoltások hangzottak, többen kiáltották:

— Segítség, megvakultam!

Valaki hirtelen kivágta az ajtót. Erre a füst szétoszlott és megállapítható volt, hogy két fotóriporter több sebből vérezve a földön fekszik és velőtrázóan kiáltják: — Megvakultam, megvakultam. — A színésznőknek csupán hajuk és szemöldökük perzselődött le, az ijedtségen kívül semmi bajuk nem történt. A két fotóriportert súlyos állapotban szállították kórházba és még nem állapítható meg, hogy megvakultak-e, vagy sem. A nagyobb mennyiségű magnézium felrobbanása olyan zajjal történt, hogy a harmadik uccára is elhallatszott a dörrenés.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Megszűnik a Dürr Gusztáv-cég

Sáfrán László likvidálja régi fűszerüzletét

A gazdasági válság, amelynek pusztításait mindenki az unalomig megállapította már, de amely a kereskedők és iparosok életében nem unalmas frázis, hanem véres valóság, összezuhanással fenyegető mázsás sziklatömb, egy újabb régi aradi üzletet ölt meg. Négy évtized óta áll fenn a városházával szemben a Dürr Gusztáv-féle fűszer- és csemegekereskedés, amely a város legjobb nevű cégei közé tartozott. Most már mult időben kell megemlékezni róla, mert a cég mostani tulajdonosa, Sáfrán László elhatározta, hogy a közeli napokban feloszlatta üzletét. Az okokat néhány szóval maga a tulajdonos mondja el:

— Már kibírhatatlan a helyzet. A magas házár, a nagy adók és taksák, az italmérséki illeték nagyarányú felemelése és végül az általános gazdasági válság, amely a fogyasztó-

közönséget és annak vásárlóképességét csökkentette, valósággal kényszerített bennünket arra, hogy cégünket likvidáljuk. A mai viszonyok között nem tudunk tovább dolgozni.

Ennyi az egész indokolás, amely egy négy évtizede fennálló ismert kereskedő-cég halálos ítéletén lerögződik. Pár nap múlva — talán már holnap, vagy holnapután — utóljára gördülnek le a redőnyök a Dürr Gusztáv által 40 esztendővel ezelőtt alapított üzlet kirakataira, Sáfrán László, aki tíz esztendő óta vezető szorgalommal az üzletét, sok keserű tapasztalattal gazdagabban igyekszik új existenciát teremteni magának és ezzel vége. A Dürr Gusztáv fűszer- és csemegekereskedés elhullott a gazdasági fronton, a vértelen, de annál súlyosabb küzdelemben és elment a többi régi, a gazdasági fronton megölt cégek után.

Az aradi pincérek hajlandók kevesebb fizetésért dolgozni,

hogy az állásnélküliek munkához jussanak — Tegnap kollektív szerződésről tárgyalnak a munkafelügyelőségnél.

Megemlékezett az Aradi Közlöny a Fehér Kereszt étterem és annak pincérei közt a napokban létrejött — az aradi vendéglőiparban az első — kollektív szerződésről. Ezzel kapcsolatban az aradi pincérek szindikátusa kebeléből mozgalom indult ki a pincér szakmában lévő munkanélküliség leküzdése érdekében. A pincérek szindikátusa bejelentette a munkaügyi felügyelőségen, hogy az aradi pincérek hajlandók — ugyanúgy, mint a Fehér Keresztnél rövidebb munkaidővel, kevesebb fizetéssel dolgozni, ha megvan a kilátás arra, hogy ezzel több társukat sikerül munkához juttatniok. E célból kérték a munkaügyi felügyelőséget, hogy igyekezzen odahatni, hogy a többi aradi étteremben és kávéházakban is próbáljanak meg hasonló szerződéseket létrehozni.

A munkaügyi felügyelőség, a pincérek beadványát figyelembe véve, több aradi tekintélyes vendéglő- és kávéház tulajdonost idézett holnap, csütörtök reggel kilenc órára a munkafelügyelőségre, hogy megtárgyalják egy a Fehér Kereszthez hasonló kollektív szerződés létrehozásának módjait. A beidézték kávéosok és vendéglősök a következők: a Karácsonyi Testvérek a Városi kávéház részéről, Leipniker Andor és Zsedely István a Dácia kávéház és a Central részéről, Karácsonyi Konstantin a Vadászkiirt részéről. Ezen kívül még Beles József vendéglős, Mohor Illés, az állomás vendéglő bérlője és Szabados Árpád, a Metropol-kávéház tulajdonosa.

Aradi valutaárak. Zürich 32.75, New-York 168.50, Prága 5.01, Berlin 40.02, Budapest 29.50, Bécs 23.82, Belgrád 2.99, London 897.50, Milánó 8.84. — **Effektív-árak:** Dollár 168.30, svájci frank 32.80, német márka 40.25, pengő 29.60, schilling 23.85, cseh-korona 5.01, olasz lira 8.90.

Utnyítás részére földet vásároló a város. Megírtnak annakidején, hogy a város Arad határában utat nyit a legelőn keresztül. E célból megvásárolta az uthoz szükséges területeket az egyes gazdáktól, számszerint huszonegyezer forintért. Az ügyben ma megérkezett a befűgyminisztérium döntése, amely jóváhagyja a vásárlást és az átadott föld árát hokdankint 60.000 lejben állapította meg, miután az átvétel még 1928-ban történt, amikor a földnek magasabb ára volt. A legelőt ezek szerint 100.500 lejbe kerül a városnak.

Csődöt rendeltek el egy temesvári paszománygyár ellen. Temesvárról jelentik: A temesvári törvényszék elrendelte a csődöt a „Proma” paszománygyár ellen, amelynek egyezkedési tárgyalásai nem vezettek eredményre. Csődtömegmondnok dr. Bojin Péter ügyvéd; a követelések bejelentésének határideje november 28.

Csökkérélem az Újszentannai Ipar- és Gazdasági Bank ellen. Hönig László, Árpád és István-cég ügyvédje utján ma csökkérélmét nyújtott be az Újszentannai Ipar- és Gazdasági Bank ellen. A Hönig-cégnek 53.671 lejnyi betéteje volt a szentannai pénzügyintézetben, amely a gazdasági viszonyok miatt kénytelen volt kényszer egyezséget kérni maga ellen. Az egyezkedési tárgyalások még nem fejeződtek be és úgy látszik, a banknak nem sikerült a Hönig-céggel megegyezésre jutni. Ennek következménye volt a csökkérélem, amely ma érkezett az aradi törvényszékhez az Újszentannai Ipar- és Gazdasági Bank ellen.

Intézmény a kereskedők és iparosok kölcsönös segélyezésére. A kereskedelmi és iparkamarák átszervezéséről szóló törvény előírja, hogy a kereskedelmi kamarák akár külön-külön, akár együttesen, a kereskedők és iparosok biztosítására és kölcsönös segélyezésére intézményeket állíthatnak fel. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara titkára, Chr. Milán most készíti el a biztosítási intézmények szabályzat-tervezetét és annak indokolását is, amelyet megküldenek az összes kereskedelmi és iparkamaráknak.

Az Astra-gyári munkások gyűlése az új kollektív szerződés előkészítésére. Tegnap, október 21-én járt le az Astra-gyárban foglalkoztatott munkások és a gyár vezetősége között két évvel ezelőtt létrejött kollektív szerződés. Az Astra-gyári munkásság most engedélyt kért a rendőrkvesztortól egy gyűlés megtartására. Ezen a gyűlésen akarják a munkások egymás között megtárgyalni az új kollektív szerződés feltételeit; itt fogják kijelölni a delegátusaikat, akiket megbíznok az új kollektív szerződés létrehozása érdekében, az igazgatósággal folytatandó tárgyalásokra. A kollektív szerződésre vonatkozó tárgyalásokat a gyár igazgatóságának és a munkások képviselőinek részvételével az aradi munkafelügyelőségen fogják megtartani.

Rádió műsor

— Romániai idő. —

CSÜTÖRTÖK, október 23.

Bucuresti, 13. Gramofon, 13.50. Gramofon, 17. Dinicu-zenekar, 18.30. Dinicu-zenekar, 20. Gramofon, 21. A rádiózenekar szimfonikus hangversenye Theodorescu hegedűművész szólóelőadásában, 21.45. Rosca, az operabasszistájának áriaestje, 22.15. A rádiózenekar szimfonikus hangversenyének folytatása. — Budapest, 9. Egyházi zene és szentbeszéd a szegedi Fogadalmi templomtéren. A szegedi iskolák 5000 növendéke XVI. századbeli egyházi énekeket énekel. Szentbeszédet mond: Sik Sándor dr. egyetemi tanár. Utána: Ifjúsági ünnep Szent Imre és Szent Gellért tiszteletére a szegedi Fogadalmi templomtéren és a szegedi Szent Imre szobor leleplezése. Helyszíni közvetítés, Ünnepi beszédet mond Marcell Mihály dr., a budapesti Szent Imre-kollégium igazgatója. Konferál: Sik Sándor dr. egyetemi tanár, 1.05. Gramofonhangverseny, 5. Rádió Szabad Egyetem, 6.40. Szalonzenekari hangverseny, 8.30. A m. kir. Operaház előadásának közvetítése, „Sáha királynője”, Opera 4 felvonásban, 5 képpel. Majd: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye a Royal-étteremből. — Belgrád, 18.30. Nemzeti zene,

Az összes sorsjegyek fele okvetlen nyer!

Sorsjegytárak:

Egész sorsjegy	Fél sorsjegy	Negyed sorsjegy
1200 Lej	6000 Lej	300 Lej

Nincs előfeltétel, az összesek a sorsjegyek vétele után a határ közléséig előtt utalhatók át.

Fritz Dörge bank
Wien I/c, Kärntner Strasse 43-49

Órat-ékszer legelőnyösebben vásárolhat
Csáky óras-ékszerész-nél Arad, a Luther-templommal szemben. Belsőrendű javítóműhely

21.30. Délszláv dalok, 22. Prága, 23.15. Gramofon — Prága, 12.15 Gramofon, 13.30. Déli zene, 20.20. Marzsák Ottó dalsztje, 20.25—23. Brinn, 23.20. Orgonajáték egy moziból. — Wien, 12. Szórakoztató zene gramofonon, 13. Cerdá-zenekar játéka, 20.35. Strauss Öskár és Lóthár Rudólf farsangi játéka „Vénusz a zöldben” címmel, Csatlakozóan Holzer-zenekar játéka, 22.50. Korngokl zeneszerző kamarastje Ast Anita hegedűművész és Schwarz Hanna énekesnő közreműködésével, Maid angol jazz gramofonon. — **EGYÉBB EURÓPAI NEVEZETESSEGEK.** Berlin, 22.20. Keiser-scher — Gardi: Az örült karmester című három részből álló vidám operája. Alpár Gitta szereplésével, Róma, 21.35. Massenét Hamupipóke című négyfelvonásos operája a Studióban.

PÉNTEK, október 24.

Bucuresti, 13. Gramofon, 13.50. Gramofon, 17. Rádiózenekar, 18.30. Rádiózenekar, 20. Gramofon, 21. Opéraest. — Budapest, 10.45. Egyházi zene a szegedi Fogadalmi templomból, 400 gyermek éneklő a „Missa de Angelis”-t, 5. Zsidos-Benő: „Egy régi magyar felalálóról”. Felolvassa: Radó Árpád, 6. Magyar operadélután. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye, 7. A Délmagyarországi Rádió Club rádióamatőr-kiállításáról helyszíni közvetítés Szegedről, Konferál Konez Sándor dr. 7.45. Gyorsíró taniolyan Szabey Géza), 8.30. A Palestrina kórus hangversenye a szegedi Fogadalmi templomban. Vezetője Dohnányi Ernő dr. 9.50. Előadás a Studióból, „A remetefi”, Irta: zalai Szalay László dr. Zenéjét szerzte Kiszely Gyula, Előadja Abonyi Géza, a Nemzeti Színház tagja. — Majd: Rác Béla és cigányzenekarának hangversenye a Pannónia-szálló étteremből. — Belgrád, 18.30. Tamburanegyves, 21. Népdalok, 21.30. Kamarazene, 22.30. „Két köteg kules” egyfelvonásos vígjáték, 23.45. Könyvnyű zene. — Prága, 12.15. Gramofon, 17.30. Délutáni zene, 22.30. Vidám félóra, Utána mai zeneszerzők művei. — Wien, 12. Gramofonhangverseny, 16.20. A Silveng-zenekar hangversenye, 20.35. Geiger-zenekar játéka, 21.30. India iparosítása (közvetítés Münchenből), 22. Dalok és áriák Kurina Berta kamaranékesnő előadásában, 22.35. Mozart-hegedűszonáták (G-dur és esz-dur), Csatlakozóan hírek, majd a Pflieger-zenekar hangversenye, Utána különféle közlemények. **EGYÉB EURÓPAI NEVEZETESSEGEK.** München, 21. Muszorgszkij: „Boris Godunov” című operája. — Paris Rádió-Paris, 23.15. Mozart: „Cossi fan tutte” című operája, magánszereplőkkel és zenekarral. — Riga, 22.30. Kálmán Imre Tatárjárás című háromfelvonásos operettje. — Róma, 21.30. Strauss János: „Féktelen távasz” című háromfelvonásos operettje.

MEGJELENT AZ ÚJ

TRIOIRON
magnessietom

R. W. (piros)

az eddigi W (unit) hangdoboz tőkéletesített kivétel
Triotron csövek és hangszórók legjobb-bak az egész világon.

Mélyen leszállított árak! | A legújabb női és leányka télikabátokban, továbbá minden minőségű szőrmebundákban | Mélyen leszállított árak!

Kérem a címre figyeljen! | **IULIU PLESZ GYULA** cégnél Arad, | Kérem a címre figyeljen!

a színház hátsó bejáratával szemben. A CONSUM R. T. könyveivel készpénz áron lehet vásárolni.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlőttekért nem vállalunk felelősséget

Büffé-megnyitás.

Az Eminescu-uccában, Fehér Kereszt épületben hiány pótló fővárosi nivóju BÜFFÉNKET a mai napon MEGNYITJUK. A francia és romná konyha szerint készült izletes és olcsó ételeink, valamint hideg konyhánk házhoz szállítva is az i. t. közönség rendelkezésére áll.

Szives látogatást kérr:
FEHÉR KERESZT Nagyszálloda

Dr. Weil Károly
ügyvédi irodáját a Banca Romaneasca (Behus) palotába helyezte át.
I. em., 3-ik kapu, volt moziroda.

Női divatszalonomat
v. Kölcsey-u. 11. sz. alá helyeztem át.
TRÉBITS LENKE.

Utazáshoz,

tartózkodási engedélyhez, házasságkötéshez, honosítás, visszahonosítás, illetőséghez stb. stb. szükséges hatósági, valamint egyéb magánokmányokat külföldi megbízás alapján Magyarország területéről gyorsan és pontosan beszerez és rendeltetési helyére juttat: **SZEKER ANDRÁS** nyugalmazott miniszteri tanácsos, hatóságilag engedélyezett okmánybeszerző irodája. Budapest, VIII., Kistáncs-u. 9., földszint 1. Válaszbélyeg.

Hirdessen az „ARADI KÖZLÖNY“-ben!

CIROKOT minden mennyiségben vásárolok
ELEK GYÖRGY seprőgyár,
BUDAPEST, VI., Kartács-ucca 20-22.
Távíratcím: **Elekbesen.**
Budapest, telefon: 921-12.

A KERESKEDŐ VEREJTÉKES ARCCAL olvassa este a pénztárlapot. De nem a melegtől, hanem a gondoktól verejtékes az arca: miből fog fizetési kötelezettségének eleget tenni? Ha felkeresi kiadóhivatalunkat, nagyon értékes tanácsot adunk Önnek: hogyan emelhet forgalmát. Már egy hét múlva megkapja az első kellemes meglepetést: emelkedik a napi bevétel!

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGÓ HENRIK felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kiírt szavak alábuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok teljesség levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL. ▲ ▲

ALKALMAZÁS.

URINÓ házvezetőnői vagy anyahelyettesi állást keres. Gillert Róbert, Lipova, 4237

LAKÁS.

2 UCCAI nagy szoba előszobával, fürdőszobával iroda, rendelő vagy garzon célra azonnal kiadó Str. Tudor Vladimirescu 12. I. (Dobó-u.) 4279

II. EMELETEN 3 szobás uccai lakás fürdőszobával november 1-től kiadó, volt Szabadság-tér 6-6, 4135

KÉT szoba, konyhás I-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban

HATSOBÁS kényelmes lakás Arad legszebb helyén, nov. 1-re átadó, vagy megosztva is elfoglalható. Ajánlatok „Mérésért bér” jellege alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatalához intézendők. 4294

EGYSZOBÁS konyhás lakás főtéren kiadó Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

Kiadó

négyszobás, fürdőszobás, konyhás lakás éléskamrával és pincével azonnalra a Piata Avram Iancu (v. Szabadság-tér) sarkánál Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 250

VÉTEL ÉS ELADÁS.

60 DARAB fiatal, prima hizott sertés, Esterházy 18 kitűnő buza, 22 soros majdnem új vetőgép, vashenger, szekerék stb. eladó. Pancota, Wimmer-tanya. 4274

FÉRFI VÁROSI BUNDÁK, női bundák, perzsaszőnyegek, vitrinek, antik butorok, u. m. intarziás szekrények, asztalok, órák, szekrények, íróasztalok, stb., komplett szobaberendezések, börgarnitúra, mahagoni szintű könyvszekrény és íróasztal, szalónok, zongorák, hegedűk, asztalneműk, kottatartók, hintaszék, hintaszékterítők, japán vázák, ezüst evőeszközök, kis ezüsttálcák, 12 személyes ezüst teás-készlet, álló villanylámpák, dísz tárgyak, stb. eladók SALGONE bizományi üzlete Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota, 1000

KERESSEK bizományi üzletembe keleti perzsaszőnyegeket, ezüsttárgyakat, márkás porcellánokat, vitrineket, antik komódokat, komplett szobaberendezéseket, előszobafalakat, szőnyegeket, szőrméket, dísz tárgyakat stb. s azok gyors eladásáról gondoskodom. SALGONE, Str. Horia 1. Neuman-palota. 1000

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 190

MACULATURA PAPIR 5 kigros csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Megérkeztek a legújabb őszi és téli divatujdonságok GOLDSTEIN LAJOS

divatáruházába

Arad, Str. Bratianu 2. (Minoritapalota.) Maradék selymek és szövetek félárban. CREDIT-könyvecskével 6 és fél havi hitelre készpénz árban vásárolhat.

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál ahol hosszú évtizedeken át nagy vevőkörrel rendelkező kelmecskő és tisztítóüzlet volt, azonnalra kiadó Cím az Aradi Közlöny kiadóiban.

Strada Cosbuc (Wessolényi-u.) 37. sz. bérház gyümölcsös kerttel, október 20-án bírói árverésre kerül. Előnyös feltételekkel megszerezhető. Érdeklődéseket Liszt-utlet (Széchenyi malom) közvetíti. 4283

Őszi ruhákat, kabátokat fest, tisztít:

KNAPP

v. Weitzer-u. 11. = v. Magyar-u. 10.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
Távíratcím: „HUNGARIOTEL”.

Tavaszi és nyári ruhákat, felöltőket

legszebben, legolcsóbban fest, tisztít

MÜLLER J. és FIA

Calea Banatului 6. (v. Asztalos S.-u.) Str. Bratianu 5. (v. Weitzer J.-ucca)

CSÖDÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulírott mint a „Parfumeria la Inger” cég és tulajdonosnője Birman Nándorné aradi lakos ellen elrendelt csődtömeggondnoka ezennel közhírré teszem, hogy az ideiglenes csődválasztmány javaslatára a csőd bíróság Fal. 2094-930-10. számú határozata alapján nyilvános árverésen zárt ajánlati úton, egy tömegben eladásra kerülnek a csődlettár 1-254, továbbá 274-317 és 321-324-ig fölvevett illatszer, drogh és gyógyárut 200,928 lej értékben.

Ugyancsak eladásra kerül a csődlettár 316-319 alatt felvevett irodai berendezés és a 320 alatt fölvevett összes üzleti berendezés 36,200 lej becsértékben.

Az árverés határnapján 1930. október 27. napjának délután 3 órája van kitűzve, amely alulírott csődtömeggondnok irodájában Str. Marie Chendi 13. sz. a, fog megtartatni.

Venni szándékozók kötelesek a kiküldési ár 10%-át a zárt ajánlat benyújtásával egyidejűleg bánatpénzül letétbe helyezni. Az árak a kiküldési áron alul is a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni, fentartván az ideiglenes választmány magának a jogot, hogy amennyiben megfelelő vételár el nem érte, az árverést szóbelileg is folytathassa, vagy az áraknak szabad kézből való értékesítésével tömeggondnokot megbízta. Vevő köteles letét után a vételárat azonnal készpénzben kijizetni és a vétellel járó összes taxákat és illetékeket készpénzben lerónni.

Vevő köteles a megvett árúkat a vétel után 48 órán belül elszállítani és az üzlethelyiséget kiürítve tömeggondnoknak átadni.

Az árak minőségéért és mennyiségéért sem az ideiglenes választmány sem a tömeggondnok nem szavatolnak.

A csődlettár az alulírott irodájában, az áruaktár Bul. Regina Maria 12. sz. a. üzlethelyiségben közbejöttömmel mindennap d. e. 10-12-ig megtekinthető.

Arad, 1930. október 23.

Advocat:

Dr. P. Steinitzer
Arad.

Str. Marie Chendi 1,
(Kölcsey-ucca.)